

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ketabton.com

زړگی علیخېل

پردي ماشوم

لنډي کيسې

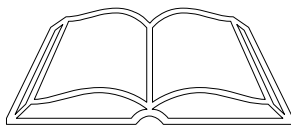
پردي ماشوم

ژباړون
نجيب الله زړگی علیخېل

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

د کتاب چاري د ژباړون په حق کي خوندي دي

پردي ماشوم	::	کتاب	◆
نجيب الله زړگي عليخېل	::	ژباړون	◆
نجيب الله زړگي عليخېل	::	کمپوز	◆
alikhailnajeel@gmail.com	::	اي مېل	◆
03023823974	::	موبائل نمبر	◆
خليل الله تصميم	::	سيتينگ، ډيزائن	◆
محمود رشي	::	پوښتنی	◆
500	::	تعداد	◆
سباوون پښتو ادبي ټولنه کوټه	::	خپرونکی	◆
2015 ع	::	لومړی چاپ	◆
100	::	بيه	◆

د موندلو درک : نيو کالج پبلکېشنز آرچر روډ کوټه

کتاب پلورنځی، ريگل پلازه د کان نمبر ۷ جناح روډ کوټه

ال جان پبلشرز شېراني مارکېټ عبدالستار روډ کوټه

غزنوي کتب خانه قندهاري بازار کوټه

ترون

د هغه سپېڅلي انسان په نوم چي د پښتو او پښتنو سره يې
بې کچه مينه وه.
هغه ځير بابا چي مور ته يې سوچه پښتوراي پاته ده.

خان شهيد عبدالصمد خان بابا

زرگی عليخېل

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

ډالۍ

د تنظيم ملگري ليکوال کوتي او سباوون پښتو ادبي
ټولني کوتي وټولو ملگرو ته ډالۍ چي د دوی په صحبت کي زه
دخپلي مورنۍ ژبي
(پښتو)

سره اشنا او خدمت ته يې چمتو شوم.

زرگی عليخېل

د زرگی ادبي سفر

افسانه یا لنډه کیسه لیکل جلا او ژباړل جلا کار دی. دلته دا خبره زه په دې نه کوم چې گنې څوک به نه وي په خبر، ما هسي پر دې کتاب باندي د څه لیکلو پېل له دې خبرو وکړ. ولي چې زه خو نه محقق او نه نقاد یم، زه بس تر شوق تر حده کله کله پر افسانه قلم راواخلم. لا تر اوسه مستند افسانه نگار هم نه یم ولي چې زما ټول تخليق لا شو پتو دلي دورې پروت دی. په ډرامې به مي نشر شوي خود وي.

خبره اوږده شوه، زه راکم د زرگی په لور کوم چې پر مورنۍ ژبه ډېر مټین دی او د مورنۍ ژبه په خدمت نه سترې کېږي نو ځکه یې ماته هم ستریا را اچولې ده، خو دی ملامت هم نه دی، ماته یې د دوستۍ په خاطر شاید چې ووئیل چې زما پر دې ژباړلي افسانو څه را اولیکه نو دغه دی چې قلم مي باندي راخستې دی. ولي چې کله ما ژباړه وکتله، ولوستله نو د زرگی انداز د ژباړي خوند راکړی. ولي چې ما محسوسه کړه چې ما بین الاقوامي ادب او د هغه څه افسانې په پښتو کي ولوستې. زه نه یم خبر چې زما له دې خبري سره به څوک اتفاق وکړي او که نه؟ خو زه دا سند هم نه غواړم. زه زرگی ستایم چې د مورنۍ ژبي په لائبریري کي د زرگی یوه بله اضافه هم وشوه. ولي چې هغوی څه موده مخ کي د نظم او غزل یوه مجموعه هم مورنۍ ژبه ته ډالۍ کړې ده.

د زرگی د ژباړل شوي افسانو یا لنډو کیسو دغه غونچه ډېره په زړه پوري ده. زه دا لیکل نه غواړم چې څو افسانې، د چا او چا افسانې دي، او زما رقم ستومانه سړي ته د کتاب په باب معلومات ولیکم او بیا هغه دعوه گیر شي چې دغه او دغه د زرگی په ژباړل شوي کتاب کي شته، بلکه زه دا غواړم چې کتاب دي ولوستل شي. او بله خبره دا ده چې د

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

دوني نامتو خلگو تخليق ژباړل هم لويه زړورتيا ده. او بيا خو زړگي د زړه په خوبه دا کار کړی دی. زړه په خوبه چي کوم کار کېږي په هغه کي نتيجې ته نه کتل کېږي چي آخري پای به يې څه وي. نو د زړگي د زړه په غورځنگونو کي د مورنۍ ژبه بې کچه مينه په غورځنگ ده. بايد چي مورنۍ ژبه وياړ باندې وکړي. ما د مورنۍ ژبي خبره وکړه، که څوک د مورنۍ ژبي خدمتگاران يې پرله اړوي را اړوي هغوی ته اختيار دی چي نقد دي باندې وکړي.

د زړگي سره زما تعلق شته خو استعمال ډېر کم خو هغه صفتونه لري چي د ژبو د استاد، د مشرانو او وده ته ورته دوستانو ته عزت ورکوي، خو په خپله يې نه ځني غواړي. خدای دي وکړي چي د زړگي دغه ادبي سفر دي هم تر پايه داسي ځوان وي. د زړگي دغه ژباړه پر لوستلو جوړه ده، لائبريري به په درنه هم شي او که چا د بل پردي په ثقافت رويو ځان خبرولی نو دغه افسانې د وئيلو وړ دي. پر دې به خلک دا ومني چي پښتو، پښتون او د هغه ثقافت کلچر خو رواجونه لري، هغه ځکه چي موږ په ډيرو ځايو کي اول پښتانه يو په آخر کي دعا په عربي کوو.

په درناوي

پايدين گران اخکزی کوټه

ډايرېکټر، قدرت، ايچ ډي، ټي وي

پښتو ږغ د پښتنو

۰۷، ۰۸، ۲۰۱۵

د زړگی زیار

د ژباړې د اهمیت او ضرورت څخه څوک انکار نه شي کولای، ځکه چې ژباړه د یوې ژبې د ادب لپاره داسې ده لکه یو بڼه چې د اوبو سره سم امباره (سره) هم ورکړي. د بڼه توانائي لاسپوښي. و بڼه نوي نوي درېچې راخلاصې شي چې له هغه څخه تازه هواراځي او ورسره ورسره نوي خوشبویاني د کومې ژبې د ادب چې د ژباړو د اهمیت احساس کړی دی او لیکوالو توجه ورکړې ده هغه ژبې او ادب ته پر مخ تللو ژبو په قطار کې لیدل کېږي.

په خپله ژبه کې د ژباړو ګټه دا وي چې زموږ لوستونکي له نورو ادبیاتو سره معرفي کوي. او د هغوی فکري زاویې ورپه ګوته کوي. ورسره سره داسې موضوعاتو ته یې پام اړوي چې هغه زموږ لپاره مهم نه وي پاته شوي. بله ګټه یې دا ده چې د هغوی د کلتور، ټولنیز ژوند، د مینې او نفرت له رویو څخه یې خبروي. ترڅو چې یو لیکوال د خپل چاپیریال کلتور او تاریخ سره د ګاونډیو ژبو او قامونو د چاپیریال کلتور او پرمخ تللو ژبو د ادبي معیار څخه خبر نه وي، نه شي کولای چې د ښه تخلیق څښتن وګرځي. زموږ ژبه په علمي حواله په هغه قطار کې ولاړه ده چېرې چې ژبې اخري سلګۍ وهي. د ادبیاتو په حواله که څه هم زموږ ژبه غني ده خو د نورو ژبو د ادبیاتو له ژباړو څخه لا تر اوسه پورې هغه رنګه برخمنه نه ده څومره چې اړتیا لري.

د هم دې اړتیا له کبله ځوان لیکوال زړگی علیخېل د لنډو کیسو په ډګر کې خپله دا هڅه کړې ده. دا هڅه څومره ښه او کامیابه شوې ده خو د ده خلوص او دې خواته پام اړول دا ګواهي

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

ورکوي چي دى د ژبي په عصري غوښتونو خبر څوک دى. دى په دې پوهېږي چي د ژبي شتمني په څه کي ده او په کوم څه باندي زياتېدى شي. کوم څوک چي کيسه ليکي د هغوى لپاره په دې کتاب کي د اهيئت په هکله د موادو په هکله د خيال په هکله او د تکنیک په هکله ډېر څه موجود دي.

زه هيله لرم چي دى به پر مخ هم دا کار هم دارنگه جاري ساتي. ايراني ادب او روسي ادب سره سره به د نورو قامونو د کيسو سره به موږ معرفي کوي.

تر دې زيات د اهميت وړ کار دا دى چي د خپلي ژبي کيسې هم په هغو ژبو کي وژباړي له کومو ژبو چي زړگي ژباړي کړي.

ځکه څومره چي زموږ ژبه د نورو ژبو وژباړو ته اړتيا لري له هغه څخه زياته اړتيا داده چي د دې ژبي فنيارې په نورو ژبو کي وژباړل شي. کومه څه چي ونيو الو قامونو ته د پښتانه قام ښکاره شوې ده، د هغه پر ځاى به د پښتانه اولس اصل څه رابرسېره شي. ځکه چي ادب د قام هينداره وي. چي په هغه کي د قام څه ليدل کېږي او هينداره کله هم درواغ نه وای.

د زړگي عليخېل چي څومره تخلص ښکلى دى دومره دى ښکلى دى، هومره يې ليک ښکلى دى. د ده دا زيار د ستايلو وړ دى، په دې چي انتخاب يې خوندور دى.

دعا کوم چي د ده دا ښکلايز سفر به هم داسي جاري وي او پښتو ادب ته به نور ښائسته رنگونه هم راوړي. امين

پروفېسر ډاکټر نصيب الله سيماب

پښتو خانگه، بلوچستان پوهنتون، کوټه

۱۹۰۵، ۲۰۱۵

يوخو خبري

زما په مخ کي د زړگي عليخېل د افسانو ژباړل شوې مجموعه پرته ده. په دغه مجموعه کي گړدي اته افسانې خای کړل شوي دي. په دې کي يوه افسانه (دم واپسي) له فارسي څخه په پښتو ژباړل شوې ده. چي په پښتو کي ورته د (د نجات دروازه) نوم ورکړل شوی دی. يوه دروسي ژبي د نامتو اديب چيخوف افسانه ده چي اول ځل په اردو کي مشهور افسانه نگار سعادت حسن منټو د (خادمه) په نامه را اړولې وه او زړگي يې د (مينځي) په نامه پښتو ژباړه وړاندي کړې ده. دغه رنگه دا شپږ نوري افسانې له فارسي ژبي څخه پروفېسر فضل حق محمود پخپل کتاب (محرم راز) کي په اردو ژباړلي دي. چي زړگي يې پښتو ژباړه کړې ده.

ولي چي پښتو ژبه د ژباړو په ډگر کي تر دا وخته پوري بېخي شاته ده. د يوې ژبي ادبي لمن هغه وخت نور پراخوالی او بشپړتيا مومي کله چي د نورو مترقي ژبو ادبي ژباړي ورکي خای کړل شي. د ژباړي د پاره يقيناً د هغه ژبي په کره وړه، ضرب الامثالو، محاوراتو او په لوغتو پوهېدل ضروري گڼل کېږي. په دې هکله موږ د زړگي د (پردي ماشوم) په ژباړل شوي افسانه کي له دې لاندینۍ ټکو څه اندازه کولای شو چي هغه څومره قدر و دې سمندر ته لاهو شوی دی.

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

ټکي؛ "ما د لمانځه ټکري په سر کړی، ماشوم مي د لاسه
ونیوی او له کوره راووتم. زما زوی د درو کلوؤ. هغه په خپله
تللی شو بس دغه یو بد ؤ چي هغه په خپله تللی شو."
زما په خیال "زړگي" په دغه ژباړو کي دغه یو کمال کړی
دی، چي دیوه قاري ادبي تنده ماتوي او دومره رواني پکښې ده
چي سړی له ځانه سره بیایي.
هیله ده چي نور پښتانه لیکوال به هم و دغه ژباړو ته متوجه
شي او د پښتو ادب لمن له نورو نورو ملغلرو څه ډکه کړي.
په درناوی

سید خېر محمد عارف... کوټه

۲۵، ۰۴، ۲۰۱۵

خپلي خبري

د يوې ادبي فنپارې ژباړه يو داسي گټور زيار دی چي د مورنۍ ژبي د ادبياتو په لمن کي خپله هڅه په پښتني مينه اچولی شي.

د پروخت مخ کي مي د يو مشر ليکوال څه دا خبره اورېدلې وه. دغه خبره مي په زړه لکه د کاني کرښه ولگېده. او دادی د يو څو لنډو کيسو چي زياتره د ايراني ادب دي او يوه په کي د روسي ادب ده ژباړي د ملگرو مشرانو په پښتني همت او ډاډ ستاسو په لاسو کي د کتاب په شکل تر تاسو در ورسول شوي.

زه دا دعوته کوم چي ما د ژباړي په هکله چي کوم قانون يا کومه عقیده چي زموږ د ادب پوهانو تر منځ پرته ده، ما تر سره کړې ده. خو خپل زيار مي پوره پوره ورسره کړی دی چي زه د ژباړي معيار قايم وساتم.

دا اوله هڅه په دې ستاسو ميزان ته سپارم چي تاسو زما اصلاح او روزنه وکړي. او زه پس له دې د نورو ژبو ښه ښه تخليقات و خپلي پښتو ته را وژباړم.

د محترم محقق او پوه اديب سيد خبر محمد عارف صاحب او د ښاغلي پروفېسر ډاکټر نصيب الله سيماب صاحب يو جهان مندو يم چي د دې ژباړو په هکله يې ماته ډېره مينه او ډاډ گيرنه راکړه. او د دې کتاب سريزې يې په ورين تندي او پښتني ميني اوليکلې.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

د خليل الله تصميم هم منندو یم چي د دې کتاب د کتابت په
هکله يي له ماسره ډېر کومک وکړ.

هيله لرم چي زما دا مانده هڅه به ستاسو په نظر بڼه راشي.
نور ستاسو وخت نه اخلم تاسو و کتاب لوستلو ته پرېږدم.
ماته اجازه والسلام
په مینه او درنښت؛ ستاسو

زرگی عليخېل

سهېلي پښتونخوا کوټه اولسوالي

۲۳،۰۴،۲۰۱۵

پردی ماشوم

نور نو ماشه کولی شوې؟ زما خاوند زما د ماشوم سره کور جوړولو ته تیار نه ؤ..... دا ماشوم خود هغه نه ؤ..... دا خو زما د اول خاوند ؤ چا چي ماته طلاق را کړی ؤ، او بیا یې بیرته د دې ماشوم د غوښتلو د پاره مخ هم نه ؤ را اړولی..... په داسي حال کي که زما پر خای بله یوه وای نو هغې به خه کړي وای؟ اخر زه هم خپل د سبا وون فکر اخستې وم..... که په دې خبره زما خاوند ماته طلاق را کړي نو بیا به زه خه کوم؟ د دې ما سواله ما سره بله لار نه وه، چي څرنگه وي زه به له دې ماشومه ځان خلاصوم..... زما ښه بې عقله له دې ماسوا بل سوچ کولی هم نشي..... ماته یوه لاریو خای هم نه رابکاره کېدو..... خبر..... یوه لاره خوشته..... زه به دا ماشوم و یو بې اولاده ته ورکړم خو په دې به څوک دې ته راضي شي؟ زه به چاته د خپلي لمني د پاکۍ ثبوت ورکوم چي دا زما خپل زویي دی دا د حرام او زما د بد عملۍ ثبوت نه دی..... یا زه دا لاره نه شم خپلوی..... زما غېرت ماته دا اجازت نه را کوي.

په هغه ما ځیگر کله چي ماله دې ماشومه ځان خلاص کړی نو په کور کي مي د خپل مور او گوندیانو بڼخو ته ټول حال وویل. یوې گوندې راته وئیل چي ولي خوري؟ د یتیم خانې واکداران خه مړه وو. خدای خبرنور یې هم خه راته وویل خو مور مي ډېر په درد سره دا خبره وکړه چي..... زما خوله دې خیاله لا تراخیږي..... په دې خبره زه ډیره فکر منده شوم.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

ايا ماته هم له دې خياله ترانه راځي؟ بيا مي مور ته ووئيل
چي كشكې ما دا كار نه وای كړی..... خو اوس هيڅ كېدای
هم نشي..... اوبه له سره تېري شوې. زه له خپله واکه ووتم او
د ټولو په مخ كي مي چغي شروع كړې. خو دا ډېره بده خبره وه
يوې گوندي دا اووئيل چي! اوس يې مكارو او بنكو ته
وگوری..... مور چي زما دې حال ته وکتل نويې په غيږ كي
ټينگه كړم او ډاډگيرنه يې راکړه راته يې اووئيل چي زويه! ته
ځوانه يې..... د يوه ماشوم د پاره خپله ځواني مه خرابوه، او
بيا دا ضروري ده چي ستا دا دويم خاوند ستا زويي نه كړي
قبول. اوس هم وخت ډېر شته مخ ته دي ټول ژوند او روښانه
سباوون پروت دی..... يو ماشوم پرېږده ته د ډيرو ماشومانو
مور جوړېدی شي.

خو بيا هم هغه زما اولاد و. هغه په ما ډېر گران و ماته دا
كار نه و پكار چي ما كړی وای..... ما خو دا كار په خپله
خوښه نه و كړی..... دې ماشوم زه هيڅكله هم نه وم
ځورولې..... ماله ده ځان نه خلاصوو. زما د خاوند په وار
واړوئيل زه دې كار ته مجبوره كړم..... لاكن د هغه هم قصور
نه و. كله چي ما د هغه سره نكاح وتړله هغه ته دا حق و چي هغه دا
غوښتنه وكړي، كه زه د هغه په ځای وای نو كېدای شي چي ما هم
داسي غوښتنه كړې وای..... هو! كه زما د خاوند هم يو
اولاد وای نو ما به هغه خپل اولاد گڼلای..... خپل د اولاد
غوندي به مي مينه وركوله..... د هغه دا مطالبه خپل په ځای
تهيک وه..... لكه څنگه چي هغه اووئيل چي! زه د بل اولاد
په دې كور كي نه شم ساتی. هغه دوي ورځي كومي چي ما د هغه

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

سره تېري کړې هم په دغه خبرو تېري شوې..... په اخري شپه تر ډېره خبري رواني وې داسي نه چي دا زموږ د ميني او ارمانو خبري وې..... نا.... بلکې خبري دا وې چي هغه د بل اولاد په دې کور کي نه بردانستوو. او ما چپه خوله دا اورېدل..... اخر مي ورته اووئيل چي ته راته لاره وښايه..... ته يې يو درملنه په لاس را کړه؟

زما خاوند اول خو تر ډېره چپ و بيا يې راته اووئيل چي زما په هيڅ سر نه خلاصېږي ته پوهېږې..... دا ستا کار دی هر څه چي کوي خو دا مي واوره زه په دې کور کي خپل اولاد ليدل غواړم د بل نه.

هغه چي هم يوه لاره په لاسه را نه کړه نو ما به څه کولی شوې..... په هغه شپه هغه زما خواته په مينه کتل هم نه لکه هغه چي له ما په ډېره لويه گنا خوابدی وي..... زموږ د واده صرف درې شپې شوي وې او دا درې سره شپې په خوابدی، تېري شوي وې..... هغه غوښتل چي څومره زر کېدای شي دا ماشوم له دې کوره ورک شي. سهار چي وتی نو يې راته اووئيل چي ما ښام زه دا ماشوم په دې کور کي نه ووينم. پوهه شوې. نه پوهېږم چي څنگه زما زړه ومنل حالانکې په دې کار کي زما هيڅ اراده نه وه چي زه به دا کوم.

ما د لمانځه ټکری په سر کړی، ماشوم مي د لاسه ونيوی او له کوره راووتم. زما زوی د درو کلو و، هغه په خپله تللی شو بس دغه يو بد و چي هغه پخپله تللی شو. دا ډېره بده خبره وه هغه اوس ژړل هم نه..... د شپې د خوبه هم نه راويښې دی..... اوس هغه زه نه غورولم خو زه په دې کار کولو مجبوره وم.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

د تهرام (بس) تراډې پوري په پښو ولاړو..... ما هغه ته خپلۍ او ښکلي جامې ورپه غاړه کړي وې. هغه جامې کومې چې زما اول خاوند زما له طلاقه خو ورځي مخ کې د ده دپاره جوړې کړي وې..... ما چې کله ده ته جامې ورپه غاړه کولې نو په خیال کې مې دا راغلو چې اې ښځې! اوس ولي دې ماشوم ته نوي جامې ورپه غاړه کوي؟ زما زړه نه ومنل. ما د هغه وېښتان هم جوړ کړي و هغه ډېر ښائسته ښکاره کېدای..... په یوه لاس مې د ده لاس ټینګ کړی و او په بل لاس مې ټکری په سر ټینګ کړی و. زه کراره کراره روانه وم اوس د زغرد تللو توان زما په پښو کې نه و..... دا اخري وار و چې د هغه لاس زما په لاس کې و. دوه درې واره یې د کولچو غوښتنه وکړه خو ما به هر وار ورته وئیل چې لږ صبر شه چې په گاډۍ کې کښېنو نویې درته اخلم..... هغه زما خبره ومنله.

دا اوس دیو څو ورځو مخ کې دیو اس پښې د مردارو اوبو په یو ډنډ کې نښتي وې او خلګ ترې را چاپېره وو هغه ماته په ضد شو چې ما په غېږ کې ورپورته کړه زه یې گورم چې هلته څه دي؟ ما هغه خپل په اوږو کښېناؤ هغه وکتل چې د اس پښې په ډنډ کې نښتي دي له وړانده یې ویني رواني دي کله چې مې ځمکي ته کی نویې راته اووئیل؛ مولا مولا اس ویني دی.

ما ورته وئیل هو زړګیه! هغه خپل د مور خبره نه منله گوره چې اوس خوږ شو.

د تهرام (بس) تراډې مې راوستی د سهار وخت و په تهرامو (بسو) کې ډیر زیات خلګ وو. د نیم سات انتظار وروسته په یوه بس کې ځای راته ملاؤ شو. د بس د راتګ نه مخ کې ماشوم ډېر

زړگی عليخېل

پردی ماشوم

زه هيرؤ، زه هم سترې وم..... هغه خو ځلي دا پوښته وکړه چې
 مولا مولا گادۍ ولي نه لائي.... دلته بيان اخو.

او ما به هر ځل دا ورته وئيل چي اوس گادۍ راځي په
 گادۍ کي چي کښنستو نو به شيان درته واخلم. په اوږه (۷)
 نمبره گادۍ کي کښنستو او تر مېدان شهه پوري راغلو. په
 گادۍ کي زما ياد دي چي ماشوم ماته وئيل چي مولا موز خيلي
 څو؟

نۍ ولي ما ورته ووئيل! ستا بابا له.

ماشوم راته کتل خدای خبر چي په ضد او که ناخبريې راته
 ووئيل چي د کوم بابا کله مولا؟

زما له وسه ووتو..... ورته په خشم شوم چي زړگيه! ته
 ډېري خبري کوي اوس که دي بله خبره وکړه. نو پوه شه چي شيان
 نه درته اخلم.

اوس زه فکر کوم چي د ماشوم زړه مي ولي ازار کړو؟

ولي مي هغه چپ کړو؟ ولي مي د هغه معصوم زړه مات
 کړو؟

کله چي زه له کوره وتلم نو ما له ځان سره قسم کړی ؤ چي تر
 هغو پوري مي دي ځای ته نه وي رسولی زه به ده ته هيڅ هم نه
 وایم..... زه به په مينه ورسره خبري کوم..... اوس گوره
 خومره افسوس راځي هغه به څه سوچ کړی وي چي زما په
 خشمېدو ټوله لار غلۍ ؤ او د گادۍ د منشي سره په خبرو اخته
 شو کوم چي هغه دی د خندولو د پاره ورته قسم قسم شکلونه
 جوړول.

په مېدان شهه کي چي کله له گادۍ را کوز شو نو هلته هم په
 خداؤ. په مېدان شهه کي د پښې د ايښولو ځای نه ؤ..... گير

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

چاپېره موټري او بسونه ښکاره کېدل..... اوس نو فکر منده شوم چې په ماشوم څه وکړم؟ لږ سات روانه وم زما د خیاله چې نیم سات به تېر شوی وي موټري او بسونه څه کم شول. زه د مېدان غاړي ته ورسېدم له جیبه مې لس (۱۰) شاهي (روپیۍ) را اوویستې او ماشوم ته مې ورکړې..... هغه حیرانه پرېشانه ماته کتل ولي چې هغه تر اوسه په پېسود څه څیز اخستلو باندي نه پوهېدو. په مېدان کې یوه سپین ږيري د خټکي زني خرڅولې..... ما ماشوم هغه خواته ولېږی. چې زه وگورم چې زما زړگی څه څیز اخستی شي که نه؟ ورشه هغه شيان واخله.

ماشوم پېسوته وکتل بیا یې ماته وکتل هغه نه پوهېدی چې څیز څنگه اخستل کېږي..... تر اوسه مادی په دې کارو نه و پوه کې. هغه رد بله ماته کتل..... توبه خدایه څنگه کاته یې و داسي معلومېدو چې سم دستي به مې زړه له کوگله راووزي..... زما طاقت سوکه سوکه په ختمېدو و..... ماته هغه د کتلو تاب نه درلود..... له هغه وخته تر دا اوسه پوري پر ما څه تېر شول زه ښه پوهېږم.

هغه داسي راته کتل لکه چې یوه پوښتنه کوي ماته د خټکي د زېږو خواته اشاره وکړه چې ورشه دا پېسې ورکړه او ورته وایه ماته زېږي راکړه..... هله شاباش.

ماشوم زېږوته وکتل او ځاني یې د ژړوندو کي غوندي کړو او اووئیل چې زه زوني نه اخم زه تسمس اخم..... زه یې پرېشانی ته واچولم..... ماشوم جوړ کار را خرابوئ. خدای مه که! که هغه ژړلي وای نو ما به څه کول..... زه اول لا په سکروټو او بستم..... ما په څه زیار په زړه ډېره ایښې وه که ماشوم ژړلي

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

وای نو ما خو خپله ناپاکه اراده پرېښې وه..... لاکن ماشوم نه ژړل زه خپله وار خطا وم..... نه یم خبره څنگه مې ماشوم ته ووئیل؛ هو زړگیه! دهغه سره کشمش هم شته ورشه چي خه دي زړه ته کېږي هغه پرې واخله اوس ور هم شه.

بیا ما هغه په غېږ کي واخستی تر نالی مې واړوئ بلکې د سپرک (واټ) تر غاړه ورسره ولاړم..... ما دهغه لاس پرېښود و ورته مې اووئیل هله شاباش چي ناوخته دی زر خیزونه واخله وراځه.

عجبه اتفاق و په دا وخت په سپرک (واټ) یو موټر هم نه ؤ..... موټر خولا پرېږده رخشه هم نه وه چي د ماشوم دلاندي راتلو خطر ه وي..... ماشوم دوه درې قدمه مخ ته ولاړی خو بیرته راوگرځېدئ.

مولا! مولا! هغه سله تسمس ته؟

هو زړگیه ورشه ورته وایه ماته د لسو روپو کشمش راکړه، او ماشوم ولاړی.

ماشوم د سپرک (واټ) تر مینځه لانه و تللی چي د بس هارن مې تر غوږو شو..... زه له ویږي راپاڅېدم او په هله مې ماشوم ته ځان ورسوو او په غېږ کي مې راواخستو..... د لېونیو غوندي تر بس پوري ورسېدم. په خولو کي لوښته بوښته شوم..... بدن مې ټول په رپا ؤ. ماشوم وئیل چي مولا څه وسو؟
زما زړه راډک شو او مې ورته اووئیل چي! هیڅ نه زړگیه خدای مه که ته تر گډای لاندي کېږي.

ژړا تر خولې راغلې وه خو ماشوم راته وئیل؛ ما چته که زه تېجه منده کوم.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

که ماشوم دانه وای وئیلی نو زما هېرؤ چي زه د کوم کار
 پسي راغلې وم..... لاکن د ماشوم خبري زه بیرته خپلي
 ناپاکي ارادې ته تیاره کړم ماد خپلو سترگو او ښکي پاکي کړي
 نه وې چي ماته د خپل خاوند خبره رایاده شوه..... که هغه
 نن ماشوم په کور کي ولیدی نو خدای خبر چي پر ما به څه قیامت
 راځي..... ما ماشوم ښکل کړو. دا اخري ښکلول و چي ماد
 ده په ښائسته ښائسته سره سره اننگو کړی وو. ماشوم مي په
 ځمکه کښته کړو او په غوږ کي مي ورته اووئیل. ورشه دې ځلي
 تېز ولاړ شه او گوره چي د گاډۍ لاندي رانه شې. په سړک
 (واټ) دې ځلي بیا هیڅ قسم مو تریا رخسه نه وه چي د ماشوم
 ځني خطر وه.

ماشوم دې ځلي تېزه منډه کړه د هغه وړو کي وړو کي پښو
 ډېر په تیزی سره حرکت کولو. زه وډاره شوم چي داسي نه نوک
 ووهي. څنگه چي د سړک (واټ) په ابله خوا ورسېدونو دلته
 زما د بدن وینه وچه شوه دا رښتیا و چي ما هغه دلته د پښولو
 دپاره راوستلی و..... زما په دا وخت هغه حال و کوم چي د غله
 وي چي پر موقع نیول شوی وي..... ماته د هغه ورځي
 احساس وشو په کومه ورځ چي ماد خپل اول خاوند د سدری
 (واسکت) جېونه کتل هغه خاص پر موقع راغی. زه په خولو کي
 لمده خيسته شوم اوله شرمه مي سر په ځمکه ننوتو.....
 ډېر په خواړی چي مي سر راپورته کړو نو ماشوم د زني خرڅولو
 والا ته رسېدلی و. زما کار دلته ختم شو..... زه په خپله
 ناپاکه کار کي بريالی شوې وم..... ماشوم په خبر سره د
 سړک (واټ) دویمي غاړي ته رسېدلی و او ما دا فکر وکړو چي

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

زما خوله اوله سره ماشوم نه ؤ..... اخري ځل چي مي کله ماشوم ته وکتل نو داسي لکه پردی ماشوم چي وي ما په دې وخت کي داسي محسوسول لکه يو تور خطرناک حبشي چي ماته گوري..... زه په دا وخت کي په وېره کي مبتلا شوم او په تېزی سره تر دوو کوڅو راتېره شوم. بيا مي فکر وکړو بايد چي زه د کوڅو تر شا په پټه پټه روانه شم..... ډېر په اذيت سره د يوې کوڅې تر سره رسېدلې وم چي يو موټر زما تر څنگ ودرېدو، زه له وېرې په کپ شوم او په خيال کي مي دا راغلو چي کېدای شي چي پر چوک باندي زه يو پوليس په شک من نظر ليدلې يم او کله چي زه له چوکه د دې کوڅو خوا ته راغلم نو دې پوليس په موټر کي زما څاری وکړو او اوس دادی مانيسي.

نه پوهېږم چي ولي مي شاته موټر ته وکتل څه خلگ له موټره راکوز شوي وو او موټروان ته يې خپله کرايه ورکوله..... په ما کي بېرته ساه راغله او يو خيال هم راغی..... زرد موټر خواته روانه شوم په موټر کي کښېنستم او په زوره مي دروازه رابنده کړه..... موټروان له ځان سره وېږېدی او موټري يې روان کړو..... په دې وخت کي زما د ټکري پلود موټر په دروازه کي راغلی ؤ..... لاکن دومره وس نه ؤ را کي چي ما پلوراکښلی وای..... ښه د ډېر مزل وروسته چي زړه مي لږ په ځای شو نو مي په کراره د ټکري پلود موټر له دروازې راوکښی..... په چوکۍ مي سرکښېنودی او په ارامه کښېنستم.

او د شپې تر اخره پوري ما د خاوند څخه د موټر کرايه نه کړه و صوله.

رښتونى عاشق

میرزا جعفر د پېرز هین او قابل طالب علم ؤ..... هغه د درس اخستلو علاوه د درس پوهنې هم زیات شوق درلود..... په دې یې په هر ځای کې به یې مېخونه ایستل او په اوږدو بحثونو به سر شو..... د هغه دا ارمان ؤ چې هغه یو لوی عالم فاضل جوړ شي او بیا د دولت په یوه اهمه چوکۍ باندې کښېني..... واقعتاً هم هغه تش د یوې لوړې چوکۍ د پاره دوهمره درس وئیلو..... گنې که نن ورته د عام بابو یوه چوکۍ ملا وه شوې وای نو خدای خبر چې کله به یې زدکړه پرېښې وای..... لږ څه به یې د فلسفې درس اخستی..... حالانکه د عمر په لحاظ هغه له ما ډېر کشر ؤ.... خو بیا هم موږ لکه دوه همزولي ملگري بې تکلف او خواره ؤ..... د هغه د سوالو د ځوابو د پاره به ما ډېره وسیع مطالعه کوله..... او دا وسیع مطالعه زما د پاره هم ډېره مهمه وه..... په دې به زه د دې ډېر شکر گزار وم او د هغه په مرسته کولو کې ما هیڅ یوه بهانه هم نه کوله.

له څو ورځو راهیسې هغه ډېر غمجن غمجن ښکاره کېدو او د عشق او عاشقۍ خبرې به یې خپرلې..... په دې فکر چې داسې نه وي چې د ځوانۍ جوش دی په غلطه لار سم کړي. ما د دې حوصله افزايي وکړه او یوه ورځ مې بلا تکلف ورته او وئیل چې! میرزا صاحب مه شرمېږه څه چې دې راته یې او وایه؟ که د

پردی ماشوم

زږگی علیخېل

واده مسئله ده نوزۀ به پخپله په مرکه وگرځم او د واده مسئله به در حل کړم.

هغه ماته وکتل او د یوې سړې اسوېلې سره یې راته او وئیل چي! کشکي داسي کېدای شو..... وروسته د خبروڅه دا څرگنده شوه چي دۀ خود فلان الدوله لور په حافیظیه کي لېدلې ده او زړۀ یې پرې بائللې دی..... هغه هم دی خوښه وي او د مینې عهد وپیمان یې هم په منځ کي شوي دي..... خو د وصال هیڅ لار نه معلومېږي..... ولي چي فلان الدوله د ډېر دولت څښتن دی او هغه خپله یوه نازولې لور هیڅ کله هم ویوه وږي، لڅ طالب علم ته نه شي ورکولی.

زۀ پوهېدم چي میرزا ډېر ضدي او په خبره وچ ولاړ ځوان دی..... که هغه ته خپله معشوقه نه شوه ملاوه نو په ژړا ژړا به ځان و مرگ ته وسپاري..... په دې وجه زۀ ودې صورت حال ته سنجیده شوم..... میرزا ماته وئيلي و چي زما معشوقه له ما سره دومره مینه کوي که موږ ته د پټ ملاقات ځای را په گوته شي نو هغه به له څه ډاره وماته د ملاقات د پاره راشي..... کله چي ما دا واورېدل نو زما د وجود وېښتان له خوفه جگ جگ ودرېدل. او په دې فکر شوم چي د نفس شېطان یو ښک او عالم ځوان څومره په اسانۍ سره خطا باسي او بهی حیائي ته یې تیار کړي.

زۀ پټه خوله شوم..... د میرزا رنگ ورځ په ورځ زېږ اوښتو او کمزور تیا یې هم په وجود غالبه شوې وه..... دۀ په درس او بحث و مباحثې کي دلچسپي ختمه شوې وه او زموږ د خبرو دائرۀ هم ددۀ تر معشوقې پوري محدوده وه..... زما تروسه چي څومره کېدای شو ما دی د دې کاره را څو لو پوره

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

پوره کوشش او کړو..... دی می له هغو خطرو څه خبر کړو
چي وده ته ورپېښې دې..... خو زما په خبرو به یې نور
هم د عشق په سمندر کي غوټې وهلې.

میرزا چي دا وکتل چي زما هیڅوک مرسته او کومک نه
کوي او نور می هم له دې کاره راگرځوي نو بیا به له ما هم
پټېدی..... زه ډېر غمجن وم چي یو ښه دوست او شاگرد
می له لاسه وځي..... ما ته داسي رامنځته شو لکه چي ما
خپله دیو قابل طالب علم د پاره د درس دروازي بندي کړې. او
زه خپل ضمیر هر وخت په دې خبره ملامتولم..... اخر ما هم
زغم له لاسه ورکړی. زه را ولاړ شوم د میرزا د بېرته راوستلو د
پاره د داسي ګناه په کولو آماده شوم کومه چي په یوه حال کي هم
د معافي لائقه نه وه. ما میرزا ته حال ورو لېږلو چي هغه خپله
معشوقه زما کور ته راوستی شي.

میرزا تردوو وروځو پوري زما په کور کي مخ توروۍ.....
لاکن زه خوشحاله وم چي میرزا یو واریا په هغه جوش او جذبه
درس ته توجه ورکوله او زه به تر نیمو شپو پوري دده د سوالو د
ځوابو په لټولو بوخت وم.

دوه کاله د غسي تېر شول..... میرزا به هر وخت خپله
معشوقه زما کور ته راوستله او د څو وروځو د نفس د تسکین
پوره کولو وروسته به یې بېرته بوتله.

یوه ورځ دا خبر راغی چي د فلان الدوله لور مړه
شوه..... میرزا ته چي کله دا معلومه شوه نو په بد حال
شو..... کله به هغه دیو ماشوم غوندي کوم چي د مور په
غېږ کي سرکښېږدي او په ژړا سرشي او کله به د هغي زمری

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

غوندي د کومي چي ماشوم زمري پچي کوم (صياد) بنکارزن
پټ کړي وي ديو وحشيت او د درندگۍ انځور به يي مخې ته
راغی..... په يوه جنوني کفيت کي به مبتلا شو.....
داسي عاشق به شايد چا لېدلی وي.

سهار ما بنام به د فلان الدوله د لور و قبر ته ناست په گېريان
به يي را پولې و..... د ميرزا د معشوقې و وروڼو ته حال
ورسېدو..... يوه ورځ مي تر غوړ شو چي د ميرزا د معشوقې
ورونه د ميرزا په مرگ پسې دي..... زما په فکر کي يوه خبره
هم نه راتله چي ميرزا په دې خبره څنگه خبر کړم.... زه په دغه
سوچ کي وم چي د کور دروازه وټکېده..... زه ورولاړ شوم او
دروازه مي خلاصه کړه..... يوه ښځه د باندې ولاړه وه او راته
يې اووئيل! زه د ميرزا معشوقه يم او دلته ستاسو کره د ميرزا
سره په څو څو واړه راغلې يم.

زه هک پک لکه بت پاتې شوم..... زرمي د دې د
ټکري پلور اټينگ کړو چي داسي نه چي ښاپېری، وي او رانه
ورکه شي..... ما تپوس ترېنه او کړو چي ته څو مړه شوې
وي؟

هغې په ځواب کي راته اووئيل چي په اصل کي زه د فلان
الدوله لور نه يم بلکه زه د هغې مړې پېغلي د رضاعي مور (دايه
) لوريم..... ما ځان ميرزا ته په کسته په پرده کي کړي
و..... اوس زه غواړم چي هغه ته رښتيا رښتيا حال
اووايم..... زه د ميرزا دا حال نه شم ليدی..... ته د هغه
روحاني پلاريې ته زما په دې هکله مرسته او کړه..... ما
هغه کور ته د تنه راوسته او په کوټه کي مي کښېنوله او ورته

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

اومې وئيل چي! زۀ ترخونه يم راغلی تۀ به نۀ خې، زۀ ځم ميرزا
گورم.

ميرزا ماته د حافيظيه سره نژدې په لاس راغی..... ما
هغه کورته راوستو او له هغه مې پوښتنه او کړه چي! که چېرې
ستا معشوقه ژوندی وي نو څه راباندې خورې؟

هغه ماته په عجيب انداز وکتل..... خو ما بيا خپله
پوښتنه ترېنه او کړه چي! که چېرې ستا معشوقه د فلان الدوله
لورنۀ وي او هغه ژوندی وي نو ستا په خيال څنگه به وي؟

د هغه سترگي رډي راوختلې..... په دې حال کي د دۀ
معشوقه هم د ابلي کوټې څخه دې کوټي ته راغله او په مسکا
يې ورته اووئيل چي! ميرزا جانۀ خفه نۀ شې ما له تاسره ټوکي)
شرارت) کړي وې..... زۀ ژوندی يم. د ميرزا د مخ بڼه
بالکل غائبه شوه..... هغه بې سوده شو..... او پر
مځکه ولوېدو..... چي کله په سود کي راغی نو يې خپلي
معشوقې ته اووئيل چي ځه! زۀ له تاسره مينه نۀ کوم.

څو ورځي پس مې د ميرزا څخه دا پوښتنه او کړه که ستا هغه
نۀ وه خوښه نو دي داسي ولي کول؟ زۀ ستا په دې حرکت نۀ شوم
پوه؟ دۀ په ځواب کي راته اووئيل چي! زما دي ستا پر سر قسم
وي زما عشق رښتونی ؤ..... که داسي وخت راغلی وای نو ما
به دا خپل سرهم ترې قربان کړی وای خودا رښتيا دي چي زما د
فلان الدوله د لور سره رښتونی عشق ؤ.

مور

هوشنگ د څلور کلو و..... د مور ناز به سهار دی د
خوبه راپورته کولو او د پلار شفقت به دی ماخوستن په خواږه
خوب او ده ولو..... کله چي به هغه د مکتب څخه کور ته راغی
نو مور به په مینه بڼکولو او پلار به د ده بڼکلي سره وېښتان په
مینه مینه سمولو..... ده چي به د هر څيز خواش کولو هغه به
ده ته سم دستي راوړل شو..... ولي چي دی د مور او پلار
یوازنی نازولی زوی و.

هر ماشوم فطرتي د مور سره مینه لري..... په خاصه توګه
بيا چي مور هم ډېره مهربانه او مینه ناکه وي.

هوشنگ تر نورو ماشومانو ډېر زیات نازولی او موريې تر
نورو مېندو ډېره با احساسه او مهربانه وه..... په کومه
ورځ چي د هوشنگ لاس مات شونو د مور ساه يې تر حلقه
راغله..... د پلار په سترګو يې تیارې خورې
شوې..... په ټول کور کي داسي ماحول جوړ شولکه مړي
چي شوی وي..... هوشنگ په لوبو کولو کي لږ غوندي بې
احتیاطي کړې وه لکن په کور کي سم د ویرانځور بڼکاره
کېدای..... خو میاشتي هوشنگ کرار پر کټ پروت
و..... په کومه ورځ چي (شکسته بند) سکیندي والاد ده
د لاس پټۍ له مزغي څه خلاصه کړه نو د ده لاس بالکل جوړ
و..... هيڅ درد یا نور تکلیف ورته نه و..... تردې پېښي
وروسته د ده په زړه کي دا احساس دومره زیات شو چي د ده مور
د ده سره ډېره زیاته (بې کچه) مینه کوي. نو ده ته هم په کار دی

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

چي په لوبو کي د احتياط څه کار واخلې..... داسي نه چي
يو ځل بيا د ده مور له ډېري پرېشاني سره مخامخ شي.

کله چي به هغه د مکتب څخه راغی او د لوبو کولو پس چي
به د هر څه نه فارغه شونو به يې د خپل د درس يو کتاب
راواخست او د مور په غېږه کي به يې سر کېښود او خپل سبق به
يې لوستلو..... د ده سترگي چي به کله د مور په شهرې
ولگېدې نو په زړه کي به يې يو داسي اطمینان راغی لکه چي د
ده د مور او پلار پرته په دې نړۍ کي بل بنيادم نه وي..... په
خاصه توگه به يې کله چي مور ته وکتل نو به يې زړه ډاډمن
شو..... حالانکه د پلار شفقت څه کم نه و..... خو ده ته د
مور مينه تر هر څه مقدمه ښکاره کېده.

ولي چي د ده مور او پلار د ده د مکتب هر ضرورت ورپوره
کړی و. نو په دې وجه دی د مکتب په خپله ټولگه کي ډېر لائق
ماشوم و. او بله دا چي د ده په تربيه کي د ده مور او پلار د ډير
احتياط څخه کار اخستی نو په دې وجه دی په دې کم عمر يعني
ماشوم توب کي ډېر ښک او باسعادت ماشوم و.

هغه کوتره چي تل لوړ پرواز کوي چي هغه د ازادي او د
ازادي د اهميت څخه ښه خبره وي..... خو هغه د ظالم
(صياد) ښکاري د ارادو څخه ناخبره وي.

هغه خوږ گفتار بلبل کوم چي د خپل گل جانان په ياد کي په
خوږو سندرو کي له عالمه بې خبره وي..... او هغه ته دانه
وي معلومه چي يو داسي طوفان راروان دی او د ده د ښکلی گل
چي دی په مئين دی هغه به تيت و پرک کړي.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

کوم ماشوم چي د مور په غېږه کي يې د ميني شپې سبا کړي وي..... چاچي د مور د ميني د ډک گفتار پرته يې بل هيڅ نه وي اورېدلي..... د خوشحالي او کاميابۍ پرته يې هيڅ نه وي ليدلي. هغه څه خبر؟ ولي چي د ژوند په تماشو کي څه عجيبه وېرونکي منظرې هم لېدل کېږي.

د هوشنگ مور ناروغه شوه..... ناروغي يې دومره زياته شوه چي طبيبان هم ورته عاجزه شول..... کومه شهره چي به د گل ګلاپ غوندي سره وه، د زعفران په شان زېږه شوه..... هغه له نوره ډکي سترگي په کوم کي چي د هوشنگ د سترگو نور و هغه د يوې تتي ډيوې په څير په پرکا وي.

د شپې هوشنگ د خپلي مور و څنگ ته ناست د مور د سرد وېښتانو سره يې ځان مشغول کړی و..... کله به هغه د مور زېږ مخ بڼکل کړو او کله به يې لاس په خپله سينه کېښود..... دا دده په خيال کي هم نه و چي دی به له خپلي نيازيني مور څخه د تل د پاره جلا کېږي، او ټول ژوند به يې د مور بغيره په هجر کي تېرېږي..... خود دې باوجود دی نن ډېر غمجن و.

مور ته څه پته ده چي هغه ماشوم کوم چي د مور د ميني محتاج وي او هغه د دې پاكي سپېڅلي رشتې څخه جلا کول د خداي په کومو مصلحتونو کي دی..... مور ته څه معلومه ده چي بنيادم د شباب په عروج کي له دې دنيا سترگي پټي کړي او بل سل کلن ژوند کوي..... داسي بې شمېره سوالونه شته چي مور يې د ځواب په لټون يو، او داسي سوالونه به نور هم خامخا مور ته په مخه پخپل فکر کي راځي..... خو لاکن د دې سوالونو ځوابونه مور ته نه معلوم دي او نه به کله رಾಮعلوم

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

شي..... د خدای په مصلحتونو يو انسان نه پوهېږي او نه به پوه شي.

د مور سترگي پر هوشنگ وچي ولاړي وې.....
ناخپه لکه د تودو او بورا و خوتېدې او د هوشنگ په غم کي
وبهېدې..... اخري لفظ چي د دې له خولې څخه ادا شو هغه
د..... هوشنگ نوم ؤ.

هوشنگ د مور سوړ وجود ډېر وښوړی خو هغه څه
پوهېدی چي د ده مور اوس کله هم ده ته غږ نه کوي.....
هغه نه پوهېدی چي د ده مور د ده پوښتني ځواب ولي نه
ورکوي..... هغه صرف دا ليدل چي د هغه پلار ژاړي او په
کور کي ماتم جوړ دی، او د ده مور په خواږه خوب ويده ده.

کله چي خلگو او ليدل چي هوشنگ د مور د سينې نه جلا
کېدای او په ژپا يې د ټولو زړونه تر حلقه راوستلي ؤ نو يوې
ښځي په زوره دی د مور د سينې جلا کړی او بلي کوېې ته يې
بوتی.

خاوره ټول خپل ځان ته غواړي..... هغه دا نه گوري چي دا
ځوان دی که زوړ، رنگ نسل، امير غريب د هيچا پړوا نه لري.
ټول خپل په وجود کي رانغاړي. د هوشنگ د مور اخري ارام گاه
هم په خاورو کي جوړه شوه.

هېرېدل هم د خدای يو عجيب څيز دی. که دا يوې خواته
لعنت دی نو بلي خواته نعمت هم دی. که زموږ د هېرولو عادت
نه وای نو موږ به هم د خپلو قريبانو سره په څنگ کي د خاورو په
غېږ کي په خواږه خوب پراته وای.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

د هوشنگ فکر د بدلولو په هکله هر چا خپل تروسه زیار وگالی. د هر چا چي څه په وس کېدو هغه یې ورسره کول. چا به کورته بوتی او بڼه ډول ډول خورا کونه به یې ورته کښېښودل..... چا به نندارتون (سینما) ته د ساتېري د پاره بوتی. خود هوشنگ معصوم، حساس او مغموم زړه په دې څیزونو نه خوشحاله کېدو. د فراموشۍ زار لاد دده په زړه کې خپل تريخوالی نه و ښکاره کړی چي دی د مور بېلتون هېر کړي..... ده هروخت د مور په بېلتون او غم کې معصومي او ښکي تویولې.

هغه د دنیا د اسرار په لټون کې بوخت فلسفي چي د دې دنیا معاملات ورته د ماشومانو لوبه ښکاري د مور په مرگ به یې خامخاله سترگو او ښکي درومي. هغه ماشوم چي د ژوند پنځه سپرلي یې هم لانه و لیدلي د داسي حادثې لیدلو پس څنگه به په صبر شپې سبا کوي.

د هوشنگ پلار د مال و دولت څښتن و. د هېرېدلو زاری یې په خټه کې شامل و..... هغه په یو کال کې خپله گرانه مېرمنه هېره کړه، او یوه بله ښځه یې کورته راوستله..... تر کومه چي دا دویمه ښځه نه وه راغلې هوشنگ په مور پسې ډېر غمجن و. نو چي کله ده دا ولیدل چي دده د مور په ځای بله ښځه راغله او دده د مور ځای یې ونیو و خود ده پلار هم هغه رنگه دده سره مینه کوي نو زړه یې څه ډاډمن شو.

دده دا خیال و چي دا ښځه به خاص زما د مور غوندي وي. په دې به ده دې ښځې ته (مور کې) وئیلې، او د هغه وخت په انتظار شو چي دا ښځه به هم ماته د مور غوندي بې کچه مینه راکوي.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

دا يو داسي نفسياتي حقيقت دی چي سکه مور د خپل اولاد
روښانه سباوون او خوشحالي گوري..... خو مېره د بنزيانو
سباوون تاريخ گوري..... د هوشنگ چي کومه توقع د دې
دويمې مور څخه وه، افسوس هغه پوره نه شوه..... ده چي به
څومره دې مېرې ته ځان ورنزدې کوو هغې به هومره د ځانه لري
شړلو. ده د دې ښځي د مينې د حاصلولو هر ممکن زيار وکښی.
خو هروا به ناکامه شو..... په يوه معصوم ماشوم کي د يوه
پوخ انسان د فطرت د بدلولو صلاحيت چيري وي؟

يوازې د وجود ناروغي انسان نه کمزوره کوي بلکه ذهني
ناروغي هم د انسان په صحت ډېر زيات اثر اچوي..... په دې
سوب د هوشنگ ذهني رنځ و ملال دی د ناروغۍ سره مخامخ
کړی.

اوس خو هوشنگ د اول غوندي د لوبو کولو او خوش
مزاجۍ نه لري شوی ؤ..... په کور کي يې زړه تنگېدو او په
مکتب کي خوبه سبقونه ورباندي بوج شول..... په دې وجه د
کور او مکتب څه لري په يو باغ کي به پټ ناست ؤ.

نرد ښځي څخه زياته بې وفا وختی..... د هوشنگ د
پلار زياته وخت به د خپلي ښځي سره تېرېدو..... هغه د
هوشنگ په زدکړو (تعليم) او تربيه توجه ورکول
پرېښودو..... دا ؤ چي د هوشنگ و مېرې ته موقع په لاس
ورغله او هغې به د هوشنگ مانه (شکایت) و خاوند ته کولو.
يوه ورځ يې تر دا پوري اووئيل چي دا څنگه ماشوم دی چي تر
اوسه يې مور نه ده هېره کړې..... بس نوره زه له ده بېزاره

زړگی عليخېل

پردی ماشوم

شوم..... زۀ دۀ پۀ زګېروي د دې کور خوشحالی نه شم
بربادۀ ولی.

پلار باید چي دی پۀ مینه پوه کړی وای خو سر له هغه نه یې
پۀ دۀ مخ را وړلو او خنیم یې ورته او کړو..... د ماشوم زړۀ
معصوم دی خۀ د ډېري جوړ خونه دی..... د پلار سختي دی
دې ته مجبوره کړی چي کومي خبري دۀ پۀ زړۀ کي ساتلي وې
هغه یې له خولې خخه راويستلې او رډ بد یې پلار ته مخ
را وړوی او ورته داسي گویا شو چي! کله چي زما مور ژوندی
وۀ نو تۀ کله هم له ما خخه خفه شوی نه وې. او اوس چي زما مور
مړۀ دۀ نو تۀ هروخت له ما خفه یې..... اوس خوتالۀ ما سره
مینه کول هم پرېښې دۀ..... ماته د خوراک د پاره د وچي
ډوډی توکړې رارسېږي..... زما جامې خيري شوي دي، او تۀ
لږ هم دا فکر نه کوې؟ زۀ چي خومره د نوي مور سره مینه کوم دا
هغومره مالري شري..... زۀ چي کله د هغې و لور ننوکی ته
ورنزدې شم هغه مالۀ دې کاره را وگرځوي..... بیا هم تۀ
ماته بد رد وایې..... له ډېره غمۀ د هوشنگ پۀ سترگو کي
اوښکي ښکاره شوې..... له ډېره غمۀ یې پۀ سترگو کي د
اوښکو پۀ خای ويني راغلې..... هغه شپۀ دۀ ډېره نا کراره تېره
کړۀ..... داسي لکه چي پۀ سکروټوي یې تېره کړې وي.....
سهار ته یې ډېره سخته تبه وۀ.

یوه میاشت پر بستره پروت هوشنگ د ناروغۍ سره د جنگ
کولو طاقت پېلو..... او یوه ورځ چي د سهار سترګه غوړ پدلۀ
هري خواته گلونو د شبنم پۀ اوبو غسل کړی ؤ، دلته پر بستره
پروت هوشنگ د تل د پاره خپلي نيمې سترګي پټي کړې.....

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

هغه معصومه غوټۍ چې اوس به گل کېده او د سپرلي په رنگينو
به بڼه ښکارېده د تل د پاره و شو کول شوه.

ماسپښين هوشنگ د مور په څنگ کې خاورو ته وسپارل
شو چېرې چې هغه د تل د پاره د مور په غېږه کې په خواږه خوب
اوده شو.

کېدای شي چې دا دده تر ټولو لوی ارمان ؤ.

د نجات دروازه

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! رنگ يې داسي زېړ و لکه څوک چي و زکندن ته نژدې وي..... مريمي هم خپل له لاسه ورکړی د څهرې رنگ لېري خپل منزل ته روانه وه..... د افق په هاخوا د اسمان په وسعتو کي لوېدونکی لمر د وسپني غوندي سور لکه اوس سم دستي چي د يوې بهی څه راوتلې وي خپل په چاپېريال کي يې نارنجي رنگ پاشی..... د مريمي رنگ هم له ډېره کمزوری څه تک زېړ شوی و.

لمر ډېر کرار کرار د افق په پرده کي ځان پناه کولو..... له ډېرو کلو څخه د مريمي د مخ سور والی د ويني د کمی له سوبه په زېړ رنگ بدل شوی و..... د تهران لمر هم د مريمي غوندي د خپلي څهرې بڼه بدله کړې وه.

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! د دې د دوو کالو ماشوم د دې په غېږ کي ويده و..... خوب او د مور غېږه د ماشومانو د پاره د يوه جنت څخه کم نه وي..... په کوم کي چي د دوی معصومي ارواحي له دنيا و مافيا څخه بې غمه په ډېر اطمینان سره ارام کوي..... دا ماشوم که څه هم قېد و خو ازاد و.

اې د اسمانو او د مځکي پاكي فرشتو! تاسو معصومه ماشومان د دنيا د بې رحمه لاسونو څخه ساتی او په خپله پاکه غېږه کي ځای ورکوی.... مريمه به هم زر خپل ماشوم تاسو ته درسياري.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدله! لاکن یوه دروازه هم د دې دپاره خلاصه نه شوه..... د یوه رحم دل انسان هم له دې دروازو له شاغرنه راغی..... د یوه سخي هم له دې دروازو څخه د خپر لاس نه راووتی..... د هیچا سره دا احساس نه و چې دا میرات مړې له درو ورځو راهیسې وږې ده او کوشنی ماشوم یې هم د لوږې سره په جنگ دی.

د مور زړه به تر کومه د وینو او ښکي تویوي؟ هغه وږې وږې توري سترگي کومي چي د دې د زېړنگ ښائست وې تر کومه به ژړېدلې؟

له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدله! د خلکو دې رویې هغه دې ته مجبوره کړه چي اوس به هغه چپري هم د بل در ونه ټکوي..... د هیچا د کور مخي ته به نه ودرېږي..... اوس به هغه د هیچا د سردرد نه جوړېږي..... خپل د بې وسۍ په غږ به د هیچا ارام نه حراموي.

هغه د شمیران (ښار) د دروازې سره په یوه تړه باندي کښېنسته..... واټ (سرک) سنسان و..... ولي چي یو څوک هم د تهران په وچ ځان خوړنکي یخ کي له کوره نه راوتی..... بس یو څو بې کاره مزدوران د ښار د دروازې سره د واټ و غاړې ته ناست د لمر د لوېدو خوني منظره یې کتله.

اوس چي ورځ ختمه او ماښام پیل شو، نو دوی هم مخامخ چېنکي هوټل ته ننوتو..... د هوټل پرده هم رایله شوه..... د امید اخري تړون هم مات شوی او د ژوند اخري درېچه هم بنده شوې وه.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

د ژمي څلوېښت ورځي تېري شوي دي..... په دې څلوېښت ورځو کې د يوې دقيقې د پاره هم مريمه وانگېټۍ ته نه وه کښېنستلې..... د دې په وجود کې چې د ځوانۍ کوم حرارت ؤ دا په هغه باندې ژوندی وه..... اوس هغه حرارت هم په سپړدو ؤ..... د ژوند اخري بڅرکې هم په مړېدو وه.

که هغه نروای نو هيڅ کله به يې داسې حال نه وای..... هغه به په يوه هوټل يا د يو مال او دولت څښتن ځوان په حجره کې د يخه څخه د ځان ژغورولو بندوبست کړی وای..... خو هغه ښځه وه او هغه هم شل کلنه ځوانه ښځه..... د چاپه غېږ کې چې د دوو کلو ماشوم ؤ..... کوم چې د يوې لهځې د پاره هم د موره نه جلا کېدو..... هغه چېرې تللې شوه؟ پرته له هغه منزله د کوم په لور چې دا اوس روانه شوې وه.

د ژمي څلوېښت شپې تېري شوي دي..... کېدای شي چې څلوېښت ورځي نوري هم تېري شي..... کېدای شي چې سبا بيا دا شپږ ساعته درپه دره وگرځي..... کېدای شي چې سبا بيا دا دلته د شميران (بنار) د دروازې سره په لوږه او تنده ناسته د مرگ سره په جنگ وي.

خودا نا ممکنه ده چې د الله يو ښک بنده راشي او دا خپل کورته بوزي..... د اور څنگ ته د ژوند څنگ ته.

اوس خبره تردې تېره شوه..... تر کومه به هغه داسې محرومه ژوند تېروي؟ تر کومه به درپه دره گرځي؟

په دغه سوچ کې وه چې پر عين دا وخت چې د تهران رنگ هم د لمر غوندي نارنجي شوی ؤ او د ايران د غرو شاته پټ شوی ؤ مريمې اخري سلگۍ ووهله..... دې خپل د ژوند اخري ساه او

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

خپل د ژوند یادگار دوه کلن هغه معصوم ماشوم کوم چي اوس
اوس ویده شوی و د ژمي وینځو خیلو ته یې وسپاری.
له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدله! اخیوه
دروازه خو ورته خلاصه شوه..... هغه هم د جنت
دروازه..... زه په یقین نه شم وئیلی خو په دې ضرور خبریم
چي دا دروازه د نجات دروازه وه.
له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدله! اخیوه دې د
حیات ابدی (د تل ژوند) دروازه خلاصه شوه.

زاره چمپلان وچه ډوډی

پرون شپه زه تر ډېره ویده وم..... ما پښین ته نزدې زما سترگي خلاصې شوې..... د لمر وړانگې زما د کوټې د درېچو د شیشو څخه خپل زېړرنگ پاشی..... د دروازې د پردې څخه د لمر رڼا داسې ښکارېده لکه د یوې ماه جیني مخ چي په نقاب کي ښکاري.

د تهران د مني په موسم کي نری باد، توند لمر او تک شین اسمانه څخه پرته بل هیڅ یو داسې شی نه وو چي د سهار بنائست یې پیکه کړی وای..... کله چي د سهار باد د درېچې څخه زما پر مخ ولگېدی نو د خوب ټوله سستي یې راڅخه لري کړه، او زه د هري ورځني کار د پاره یو ځل بیا چمتو شوم..... هم په هغه وخت لاندې په کوڅه کي یو مانوسه نارینه غېر زما تر غوږو شو

زاره چمپلان وچه ډوډی اخلو.....

څلور میاشتي مخ کي موږ د شاه عبدالعظیم په باغ کي ناست وو..... زموږ یو ډېر محترم ملگري ته عجیبه غوندي خیال راغی، هغه وئیل چي که چېرې موږ اته واړه ملگري په یوه محفل کي راغونډ شو نو؟ دې خیال ته زه په دې عجیبه وایم که زموږ رنګه دوه ملگري هم سره کښېني نو به سم د لاسه جنگ پېل شي.

دا داسې چي دوه لیکوالان یو ځای نه شي کښېنستی..... د هر یوه خپله عقیده وي..... خبر هغه ورځ خوپه خبر تېره شوه ولي چي په موږ کي درې غېر کسان ناست وو.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

په هغو کي یو نوموړی شاعر عتیق ؤ. دویم شهناز مطرب (سازنده) ؤ او دریم سیماکر انځورگر ؤ، چي په برش به یې په مړو کي هم ساه اچوله. ظاهره خبره ده چي چېري اته فنکاران چي په هغو کي څلور لیکوالان او شاعران وي په هغه مجموعه کي به څه څه خبري نه کېږي.

د دودۍ وروسته خدای خبر چي څه خبره وشوه چي زما او زما د افسانه نگار ملګري دوست علي نامق تر منځ یو بحث وڅېړل شو.

د نامق عقیده دا وه چي پر انسان چي څه تېرېږي هغه د خالق او فطرت له سوبه کېږي.

زما عقیده دا وه چي اخلاق او د ژوند اساس پر تربیه باندي اړه لري..... موږ دواړو بېخي ډېري خبري وکړې. مسلسل نیم ساعت موږ خپل او د نورو ملګرو مازغه خوړلو، خو هیچا هم پر ځان بده نه ولگوله. ولي دوی په دې پوهېدل چي دوی هم دغسي کوي.

نامق هر قسمه دلائل او وئیل خوړه خپل په خبره وچ ولاړ ټکي په ټکي مي دده د دلائلو ځواب وئیلو، اخر موږ په ډېرو خبرو کولو سترې شو او زموږ د بحث هیڅ فېصله نه وشوه..... موږ دواړو تر منځ دا شرط کښېښودی که په موږ کي هریوه خپله خبره سپینه کړه نو دا بل به وټولو ملګرو ته یوه پرتکلفه مړی (دعوت) کوي..... د خوند خبره خودا وه چي په موږ دواړو کي هریو ته دا یقین ؤ چي شرط به هغه ګټي..... ټول لیکوالان دغسي وي..... هغه ته خپله رایه بالکل سمه ښکاري او د بل رایه ورته کمزوره ښکاري.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

هم په دغه ورځ مائيگر موږ په بس اډه کي ناست وو..... گېرچا پرته د خلگورش وو..... ټول خلگو موږ ته داسي کتل لکه چي دا فنکاران يا اديبان د بلي دنيا انسانان وي..... هو هغو خلگو ته دا حق و چي هغوی موږ ته د غسي او گوري.

موږ په خپله گپه لگيا و..... ما وئيل چي د فردوسي غوندي طبعي او فصيح اشعار بل هيچا هم نه دي وئيلي..... خرم، هو مر ته ترجيح ورکوله..... د عتيق صاحب بيا دا رايه وه چي که چېري موږ د پشکن د شعرو مطالعه او کړو نو دا به څرگنده شي چي د هغه کلام بهتر دی..... رامس بيا د وکټر هيوگو د اسلوب څخه متاثر و..... د نامق بيا دا خيال و چي په دې ټولو استادانو کي يو هم د امراء والقبس پوري نه شي رسېدی..... شهناز بيا خپله سارنده راخستې وه او وئيل يې چي د بهتوون غوندي سندرغاړي په خپل غږ کي د شاعرانه افکارو ترجماني کړې ده..... سيماگران خورگرييا د خپلي دنيا د تخيل په عقیده کي وئيل چي د انساني احساساتو او جزباتو ترجماني کړو په خپل لاس جوړ شوو فنيارو کي څرگنده کړي دي. هغه د خپل فن له کبله و کمال ته رسېدلی دی.

دغه خبري روانې وې چي زما سترگي په يو څېر غوښتونکي (فقير) باندي ولگېدې..... چي څيري جامې په غاړه د يو کور د دروازي په پایو (سپړۍ) ناست و..... هم په هغه وخت زما په خيال کي يوه داسي خبره راغله چي ما فردوسي، هو مر، پشکن، وکټر هيوگو، امراء والقبس،

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

بهېتون او کروز مي د خپلو ملگرو څخه راخلاص کړو.....
ما پر ملگرو غږ کړو چي محترمو زه خپل کار پيلوم.
کوم کار؟
ولي هغه شرط؟ څنگه نامق صاحب ته فقر ته د دنيا ذليله
پېشه وايي او دا د انسان لويه بدبختي نه بولي؟

زما له بخته په دې موقع نامق انکار نه او کړو.
ما ورته او وئيل که خبره دا وي نو زه هغه مخامخ ولاړ فقير
دلته راغواړم او ستا مخ ته پوښتنه ځيني کوم..... ته يې
گوره هغه به دا ذليله پېشه پرېږدي او بيا به د نه کولو قول هم
راسره کوي.

نامق په زوره په خداکي داسي راته وکتل لکه د هغه په
خيال چي ما شرط وبيلو.
زما پر خپل ځان دو مري باور و ځکه ما د هغه خدا ته توجه
نه کړه ورا و ورته اومي وئيل که ما دا ثابته نه کړه نو زما ناکامي
د نامق د کاميابۍ ثبوت دی..... هغه به د فقير څخه هيڅ قسم
پوښتنه نه کوي.

ما او نامق هغه فقير ته ورغلو او هغه مي د ځان سره دلته
راوستو..... ما د هغه سره تقريباً شل يا پنځه وينست دقيقې خبري
وکړې..... زما خبرو او منطق هغه قائل کړو..... ما هغه
ته څه او وئيل دا ډېر اوږد بحث دی. زه ستاسو د بښمن نه يم چي ستاسو
ما زغه او خورم..... تاسو يقين وکړي چي ما هغه فقير څنگه له
دې کاره راوگرځوی..... هغه په خپله اقرار وکړو چي دا خو
ډيره ذليله پېشه ده..... ډېره سترې او بې شرمه دنده

پردی ماشوم

زږگی علیخېل

ده..... له سهاره تر ماښامه د هریوه مخ ته لاس غزول د چاپه
وس دي..... که ماته اوس اوس دوه تومنه (د ایران روپی) په
لاس راشي نو زه به یوه عزتداره پیشه پیل کړم..... زه به د کبار
کار پیل کړم.

موږ هغه ته دوه تومنه ورکړې..... هغه سم د لاسه بازار
ته ولاړی او یو غټه ټوکرۍ یې واخسته..... څه قران (د
ایران پیسې) یې د مخ په جیب کې واچولې او د ښار په کوڅو کې
په دې نارو سر شو!

زاړه چمپلان وچه ډوډۍ اخلو.....

محمد علي د دې کبار والا نوم دی..... هغه زاړه چمپلان
وچه ډوډۍ او نور داسي د کبار څیزونه اخلي او خرڅوي
یې..... هر ورځ..... دا دده کار دی..... دا سلسله نه
ختمېدونکي سلسله ده..... هغه هر ورځ زما د کور لاندې
واټ (سرک) ته راځي. په اونۍ (هفته) کې یو وار زما د سلام
د پاره کور ته هم راشي..... د ټولي اونۍ روداد راته بیان
کړي..... او په کومه ورځ چې زه تر ډېره ویده یم نو دده دا
خوږ غږ ماله خوبه وینس کړي.

زاړه چمپلان وچه ډوډۍ اخلو.....

اې زما ځوان افسانه ننگار ملګرې علي نامق
صاحب..... هغه ستا پر تکلفه مړۍ زمانه هېرېږي کومه چې
له ننه څخه څلور میاشتي مخ کې وه..... خوتۀ زما په دې
خوشحالی نه پوهېږي کومه خوشحالي چې محمد علي د کبار
کار پیل کړو او د خبر غوښتوني څخه یې په خلاصېدو ماته را کړه.

لقب

تهران یو لوی ښار دی..... ښکاره ده چې د لندن او پېرس غوندي لوی ښار نه دی..... خو ډېر نوموړي خلک په دې ښار کې اوسېږي. چې ته ځني ناخبريې..... خو ستا بې خبري د هغه په اهمیت کې څه کمې نه شي راوستی..... تر ټولو ښه دلیل دا دی چې اقا عاقل الدوله ډېر نوموړی شخصیت دی. او ته دی نه پېژنې..... د دې وجه دا ده چې تهران یو ډېر لوی ښار دی.

تا خو څه د دې زمه واري نه ده اخستې چې د تهران ټول مشاهیر وپېژنې..... که ته اقا عاقل الدوله نه پېژنې نو په دې کې د خفگان هیڅ خبره نه ده..... په نړۍ کې ډېر نوموړي خلک شته چې ته یې نه پېژنې، او که په دې کې ته اقا عاقل الدوله هم نه پېژنې نو دا ستا د شان خلاف هم نه ده..... بلکه تا ځان پخپله د ده د لیدلو او پېژندلو څخه محرومه ساتلی دی..... خو زه د دې نعمت څخه بې برخې نه یم..... زه خوش قسمته یم او تا هم په دې خبرول خپل اعزاز گڼم.

د ناصرالدین شاه د باچې په اخی وخت کې یو سړی حاجي علي احمد عطار هم ؤ..... کوم چې د خپل دور په مشاهیرو کې شمېرل کېدای..... په هغه زمانه کې ډپلومېسي (سفارتکاری) صرف د میرزا ملکم خان او د علي احمد عطار په برخه کې راغلې وه..... هغوی دا حق درلود چې په غټو خلگو کې شمار شي..... که چېرې دوی نن وای نو په زرگونو سیاستمدارانو کې به د څراغ په څیر وای..... د

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

دوی و مخ ته به د نور و اهمیت نه وای..... خو په هغه وخت کي دی په شهرت کي یکي یوازې و نو د شهرت خېل و نکي تاج د حاجي علي احمد عطار پر سر کښېښودل شوی و..... دده هغه کنډی سره ږیره د خلگو د توجه مرکز وه.

د حاجي علي احمد عطار سره په ژوند کي درې څیزونه وو..... یو عظیم شهرت..... دویم د کان عطاري (د عطرو د کان)..... او دریم دده چالاکه او باهوشه زویي کوم چي په هغه ورځو کي په عبداللہ گنجا (عبداللہ پک) مشهور و..... خو په سوکه سوکه پر مختگ سره په اقا عاقل الدوله مشهوره شو.

دا خبره رښتیا ده چي پلار مشهور وي نو زویي به هم خامخا شهرت موندی. په دې وجه حاجي علي احمد عطار که کلیات ملکیم او مقالات جبل المتین په یاد زد کړي وو خو د ژوند لویه ارزو یې د زویي تربیه وه..... که ته وای نو په دې به مایوسه شوی وای او په زړه کي به دي وئيلي وای چي دانا ممکنه ده چي عبداللہ پک دي اقا عاقل الدوله شي..... خو دده کار تر سره کړی..... دی مشهور شو. او تر دانه چي ما او تایي نن د شهرت تذکره کوو.

د حاجي علي احمد عطار کنډی ږیره کټ مټ د اوزې سره مشابهه وه..... په دې وجه اللہ پاک عقل هم د دې ځوان په شان ورکړی و..... د دې عقل مندۍ کرشمه وه چي دده زویي د پاره د شهرت لار پر ژر ومونده..... عبداللہ پک یې په مدرسه کي داخل کړو..... دا دده شهرت اوله ورځ وه..... په هغه وختو کي په مدرسو کي به د هوشیاری قابلیت او شهرت طلبۍ تربیه ورکول کېده..... په دې

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

سوب عبدالله پک په مدرسه کي د اولي ورځي څه د هوشيارۍ او چالاکۍ و کمال ته ورسېدو.

د مدرسې مهتمم يا ناظم په هغه خوش قسمته خلکو کي و څوک چي د کيميا په علم کي ماهر و..... ده به د فطرت بشري (د سوني په خير زېر کاني، تانبا) د مسو څه سونا جوړوله..... چنانچه هغه د حاجي علي احمد عطار څخه عبدالله پک واخست او د څو کلو پس يې يو خراف سخن ساز (شاعر)، باهوش دکار او تربيه شوی ځوان ورکړ..... هغه کامل استاد و ځوانانو ته به يې د سفارتکارۍ او زمانه سازۍ درس ورکولو..... او دې څيز د ژوند هره لار خلاصوله..... د ډېرو ځوانانو د پاره دا لار خلاصه شوې وه په هغو کي يو عبدالله پک هم و.

اخر مدرسې خپل سعادت ښکاره کړی..... د دې لارې اول منزل د څلورو سوو کسانو د مرکزي جومات (مسجد) تحريک و..... او دويمه مرحله د بهارستان او د جومات د سپه سالار حمله وه..... پر دې لاره تلل دی و هغه سعادت ته ورسوی کوم چي ده د پلار ارمان و..... حاجي علي احمد عطار په (۱۳۲۴) ه کي په يوه خاص موقع په حق ورسېدی.

ده په گلستان کي و اول گل ته لاس ورواچول شو..... ته او گوره څنگه ښائسته گل و..... يعني په دغه کال د جمادي الاخر په مياشت کي ده د پرلمند ويني يو څاڅکی ولگېدی..... اوس دانه وه معلومه چي دا د کوم بدبخت د

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

ویني شاخکی دی..... د بهارستان و مخ ته ډېر بې گناه خلگ د توپک تر گوليو ایستل شوي و.

عبداللہ پک چي په دا ورځ عبداللہ خان و او په تهران کي پټ و، کله چي مجاهدینو تهران فتح کړو نو عبداللہ خان هم د اوبوله بنکمه راووت، او هغه سورگل یې د حکومت و واکدارانو ته بنکاره کړو..... د دې وطن وگړي ډېر قدر من دي او فوراً یې د ازادی د شهیدانو نومونه په ډېر افتخار سره په دوترو په کاغذو کي ثبت کړو.

د عبداللہ خان نوم یې هم د دولت د نوکرانو په سرلیک کي اولیکلو..... کله چي د وزارت قانون چوکۍ تشکیل شوه نو یو سورپوښ چپراسي یوه لفافه په لاس کي چي پر هغه باندي د وزارت داخله نخبه جوړه وه د مرحوم حاجي علي احمد عطاري په محله کي د اقا عبداللہ خان مجاهد پټه معلوموله.

خدای خبر اقا عبداللہ خان څنگه په لاس ورغی..... یوه شانداره چوکۍ کومه چي د چارمغزو لړگیو څه جوړه په وزارت خانې کي د ده په انتظار وه او د معاون د پاره یې ده ته دا چوکۍ ورسپارلې وه..... داسي هغه سورگل په یوه ترو تازه میوه کي تبدیل شو.

د وزارت خانې و مېرته مخامخ په چوکۍ ناست اقا عبداللہ خان په دې سوچ کي شو چي د انسان د ژوند هم دوي برخې وي..... یوه هغه زمانه کومه چي د کامیابی په لارسهي عمل وي او دویمه هغه زمانه په کومي کي چي په زحمت او مجاهدې سره فائده لاس ته راوړل کېږي..... په اوله مرحله کي مي د فساد او بغاوت مراحل ټول ترسره کړو..... اوس نو موقع په لاس راغلي ده چي له دې څخه

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

گټه تر لاس کړم او خپل سباوون محفوظ کړم..... اوس هغه وطن، ازادي، قرباني، فرار، زحمت او مشقت ټول و خدای ته وسپاره او دا څو ورځي په راحت کي تېري کړه.

ته خبریې چي د کوم انسان ژوند په ارام او راحت کي تېر شي نو ډېر لوی غنیمت دی..... بیا هغه وخت نه راگرځي او تاریخ دغه ورځي هېري کړي. ځکه نو ماته هم اجازت را کړه چي زه هم د نورو مؤرخینو په شان اقا عبد الله خان پر خپل حال پرېږدم هغه دي د خپلي نوي عهدې څخه گټه تر لاسه کړي لکن یوه نکته شته چي هغه زه نه شم پتهولی..... هغه دا چي د هري زمانې یو بدلون وي..... انسان چي تر کومه وخته پسمانده وي نو پسمانده وي. او کوم وخت چي دا انسان د لویي خواته راشي نو دده هر څیز او فعل ډېر لوی ښکاري..... په دې وجه د انسان خپل ذاتي نوم تر هغه وخته ډېر ښه وي تر کومه چي دده کار روان وي..... په ایران کي چي کله یو انسان لوی شي نو بیا دده ذاتي نوم د پاره یو قالب جوړ کړل شي چي په کوم کي د ده بزرگي راشي..... په دې قالب کي تر لقب ښه څیز نه شي کېدای.

یو سړی چي صرف د وزارت خانې معاون وي هغه تش په نامه قناعت نه کوي. لقب د هغه ضرورت وي او هغه هم داسي لقب چي د اسم با مسمی نه وي. داسي لقب چي مصداق ولري. داسي خو هم نه شي کېدای چي یو ښدل سړي ته موږ د بهادر الدوله لقب ورکړو..... که موږ ورته او گورو نو د اقا عبد الله خان د پاره د عاقل الدوله لقب پرته بل لقب نه و.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

تا وليدل چي حاجي علي احمد عطار خومره عقلمند سړی
 ؤ..... هغه په څنگه هوشيارې سره عبدالله پک په خو کلونو
 کي دننه دننه اقا عاقل الدوله کړو..... وزير د عبدالله خان
 د پاره د اقا عاقل الدوله د لقب سفارش دربار شاهي ته ورلېږلی
 ؤ او خو ورځي پس د لقب په خوشحالي کي د اقا عاقل الدوله پر
 کور د وزارت خانې دعوت ؤ..... لاکن خلک له دې راز نه ؤ
 خبر چي د ژوند په هر څيز کي نراو ښځه، مهمل و مستعمل،
 اصل و نکل، جز کل طبعي و مصنوعي يو فطري عمل
 دی..... هيڅ يو داسي څوک نشته چي د هغه همزاد نه وي او
 څوک چي بزرگ او د لوړ سپېڅلي عمل خاوند وي نو په طريقه
 کي بايد اول سړی د هغه همزاد شي..... د لقب لمن هم
 دومره پراخه ده چي يو انسان دي په خپل لقب کي يو عدد منفرد
 نوی لقب اختيار کړي دا بالکل ناممکنه ده..... کېدای شي
 چي دده هم همزاد وي او عاقل الدوله د چا کم نه دی چي دده
 شريک لقب به نه وي..... لاکن بد بختی دی د بدمرغه سړي
 شريک کړی..... په دې کي دده څه لاس خونه ؤ.....
 بلکه دا دده د طبيعت او فطرت قصور ؤ چي د ټولو بزرگانو څخه
 يې حسد او بغض درلود او د خپل حسد يې مختلف انځورونه
 جوړول..... په دې انځورونو کي يو انځور هغه دی چي د
 هغه په هکله دا مشهوره دي چی

□ که صعود ې بنو دکش نه مېو مل ې زپ ې است

يعني د اقا عاقل الدوله شريک لقب يو داسي شخص ؤ چي
 بالکل د دې برعکس او ضد ؤ..... يعني هغه شخص چي
 کله هم دومره او چتوالي ته نه ؤ رسېدلی هغه هم په دې چي هغه
 په تهران کي جعلي سکې او کاغذونه جوړول.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

په دې ملک کې د ذريعه معاش يوه خاصه پېشه نشته..... په دې وجه خود خلگو سره بله لار نشته پرته له دې د جعلي سکو او کاغذو جوړول.

د پوليس په دو ترکي د القاباتو فهرست نه ؤ..... په نړۍ کې همېشه په شهرت اعتبار کېږي..... په دې وجه يوه شپه اقا عاقل الدوله خپل دکور په يوه کوټه کې چې هغه دده خواب گاه وه ويده ؤ..... نابيره يو جگ ځوان وردننه شو او کوتوالي ته يې د تللو ورته او وئيل.

د دې خبرو خلاصه داده چې اقا عاقل الدوله دود پرش (۳۲) ورځي په کوتوالۍ کې بندي ؤ..... لاکن دده روح يې د ازادۍ د تهمت څه مجروح کړه..... د دې مقدمې څخه خلاصون څه اسان نه ؤ..... نهه سوه څلروينست (۹۲۴) روپۍ پر مقدمې ولگېدې او دود پرش (۳۲) ورځي يې په بندي خانه کې تېري کړې.

اقا عاقل الدوله دا اعتراف او کړو چې زما په ذهن کې هغه ورځ دهوکه راغله په کومه ورځ چې ما دا لقب اختيار کړ، او که تاسو او وينی چې اقا عاقل الدوله يوه ورځ د خپل لقب څخه استعفا ورکړه نو تاسو په تعجب کې کېږئ مۀ او دا استعفا دده کم عقلي مۀ گڼي..... دده په مازغو کې اوس هم لطيف فکرونه شته..... صرف رسماً له دې دستبرداره کېږي.

مینځه

د شپې.....

دېرش کلنه وارکاپه کراره کراره ځانگو ځنگوي چي په هغه
کي یو ماشوم پروت دی. داپه کراره غږهغه ته الله هو وایي.
الله هو لولو، خوب دي درشي په لېمو..... ویده شه لالیه
ویده شه، زه گوره تاته الله هو وایم.

ځانگو ته مخامخ یو شین خراغ بل دی او په کوټه کي په
رسی باندي تور پتلون او یو څو کوچني کوچني قميصونه
راځوړند دي چي دهغو اوږده اوږده سوري پروارکا او ځانگو
باندي نښلي.

د خراغ د بتی درنه د خوزېدو سره داسوري هم په اتن اخته
شي. لکه چي په تند باد کي چي پاني په رپېدو شي.
په کوټه کي یو داسي بې خونده بوی خور دی لکه چي د
گوبي بنور وایا دا کوټه د موخي دکان وي.

ماشوم په ژړا دی..... هغه هم داسي په ژړا لکه د ډېري
ژړا پس خپله پاته ژړا برقراره ساتي او هغه هم نه ده معلومه چي
کله چپ شي.

خوارکی وارکاته خوب ورځي..... سترگي یې له خوبه
ډکي دي..... له خوبه سرور باندي زړېږي..... په مغزي یې هم
ډېر سخت درد دی..... دومره وس نشته کي چي خپلي سترگي یا
شونډي وڅوځوي..... سترغري یې له ډېره ناخوبی د مخ په
کاسه کي ننوتلي دي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

الله هو للو للو، ستا بلا په لویو غرو.....ویده شه لالیه
ویده شه.

چمچماران په یو داسي بېسوره راگ کي مصروف وو چي
ټول ماحول یې په سر اخستی ؤ.

د څنگ د کوټې څخه د څښتن او د هغه د مېرمنې د خړاري
غږ هم تروارکا رارسېدی..... د ماشوم ځانگو په یوه
غمجنه غږ غږېدله..... دې ټولو غږونو یو تسکین بخښونکی
راگ جوړ کړی ؤ..... هم د هغو خلکو د پاره چي په خواړه
خوب پر خپلو بسترو پراته وو..... لاکن په دي وخت کي دا
راگونه ډېر تکلیف ده ښکاره کېدو..... هغه په دې وجه چي
په دې راگو کي د وارکا ویدېدل یقیني ؤ.

که خدای مۀ که، خدای مۀ که وارکا ویده شوه نو ددې
څښتن او د هغه ښځه به د دې هډونه ورمات کړي.

د څراغ رڼا بیا په نڅاشي..... د دې په تته رڼا کي اوږده
اوږده سوري په حرکت کي راشي کومي چي د وارکا د سترگو نیم
خوابي او د سترې دماغ په منځ کي په گرد کي پټه انځورونه
ښکاره کوي. اوس د دې په سترگو کي په گرد کي پټه دا
انځورونه د یوې توري ورېځي شکل اختیار کړي کومي چي په
اسمان کي د یو بل پسې په گردش کي وي..... نابیره تېز
شمال راشي او دا ټولي ورېځي سره گډي وډي کړي. اوس وارکا
د کیچره ډک وانټ (سرک) ویني چي پر غاړه یې د صبروني
قطار در قطار ولاړي دي او د هغو په منځ کي خلگ پروږو
بوجی اخستی ډېر په ضعیف انداز روان دي.

زړگی عليخېل

پردی ماشوم

هم په هغه وخت دا ټول خلگ سره د خپلو بوجيو په دې کيچر
کي ولوبېږي.

تاسو ولي وغورځېدی؟ ..... وارکا د دې خلگو څخه
پوښتنه او کړي.

هغوی ځواب ورکړي چي! دويدېدلو د پاره.

د دې خبري سره سم هغوی ټول په خواږه خوب ويده
شي..... بلي خواته کارغان او گورگوتان (چيل، د باز په شان
مرغه) د برق (بجلي) پرتارو ناست د ماشومانو غوندي پر دې
خلگو باندي نارې وهي.

اللهو لولو، ويده شه لاليه ويده شه..... وارکا
د ځان سره زمزمه کوي او هغه خپل وجود په يوه کيږدي کي
او ويني چېرې چي د دې مرحوم سپين ږړی پلار پر محکه پروت
له درده يې زگېږوی څېږي.

دومره درد چي له خولې څه يې تش اف، اف، اف څېږي.

د دې مور پليوگيويا په کور کي نشته..... هغه
تللې ده او څښتن ته حال ورکوي چي يافين مري.
دې پروخت او شو تر اوسه نه ده راغلې بايد چي په دومره
وخت کي هغه راغلې وای.

وارکا انگېټی ته نژدې ناسته د پلار زگېږوی
اوري..... هم په هغه وخت د کيږدي څه دباندې د موټر غږ
راشي..... يو ځوان ډاکټر کيږدي ته رانتوزي..... د
تيارې په وجه د هغه مخ سم نه معلومېږي..... وارکا د ډاکټر
صرف دا الفاظ واورې چي! رڼا جوړه کړی.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

پليوگيويا د مومباتی-پسې گرځي..... يوه دقيقه په دې
انتظار په ډېره خاموشۍ تېره شي..... دفعتاً ډاکټر خپل د
جېبه څخه مومباتی-را اوباسي او روښانه يې کړي.

محترمه داهم داسي روښانه پرېږدي زه اوس
راهم..... پليوگيويا ډاکټر ته دا خبره اوکړي او له کيږدي څه
دباندي اووزي.

د مومباتی-کوچنی-ټوټه له کيږدي څه دباندي پيدا کړي او
رايې وړي.

نايره د يافين سترگي رډي راوخېزي لکه هغه چي د ډاکټر
او کيږدي پرته يو بل خاص څيز ويني.

محترمه په کومو سوچونو کي يې؟ له کومه راهيسې په
تکليف يې؟ ډاکټر له ده څخه پوښتنه وکړه.

ډاکټر صاحب! زه مرمه..... زما وخت رانزدې
دی..... لېسات پس به زه له دې ژونده خلاصېم.

بدمرغه خبري مه کوه..... موږ دا يو ستا درملنه کوو.

په دې ښه عمل موږ غريبان ستا منندويو..... داسي
معلومېږي لکه مرگ چي راشي او بيا له دې څخه ځان بچول....
؟؟

ډاکټر تر نيم ساعت پوري د يافين د کتلو وروسته ورته
اووايي چي دا قصه زما تروسه تېره ده..... ته داسي وکړه ته
لوی روغتون ته ولاړ شه..... هلته ستا درملنه کېدای شي.....
زرځه..... اول هم ډېر ناوخته شوی دی..... داسي نه چي د
روغتون زمه واران ويده وي..... خپرته د دې غم مه کوه
..... زه يوه پاڼه درليکم..... اوړي که نا...؟

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

منه ډاکټر صاحب ..... خو دی دومره لېري څنگه په پښو ولاړ شي؟ زموږ سره داسي رېږی (کراچی) هم نشته ..... پلیو ګیویا دې ځوان ډاکټر ته په عاجزی سره او وایي .
تاسو هیڅ غم مه کوی ..... زه ستاسو څښتن ته وایم هغه به تاسو ته داس ټانګه راولېږي .

د ډاکټر د تلو سره سم مومباتی هم مړه شي .
بیا هغه د اف، اف غږ تر غږ ورو شي ..... نیم ساعت پس و کپړدی ته نزدې داس ټانګه او درېږي .
دا ټانګه د یافین څښتن د یافین د پاره رالېږلې وه چي هغه روغتون ته پکي ورسوي .

یافین روغتون ته تللی دی ..... اوس نو ورځ هم ده ..... پلیو ګیویا پر کور نشته ولي چي هغه د یافین پوښتني ته روغتون ته تللې ده .

یو ځای د ماشوم د ژړا غږ راشي . وار کایا په زمزمه شي .
الله هولو لولو ، ویده شه زما لالیه .....

په دې وخت کي پلیو ګیویا بېرته راشي ..... په سینه د صلب نڅښه جوړه کړي او وار کاته په ډیره همدردی او کړاره دا او وایي چي ! تر ما خوستنه خو ډاکټرانو دی جوړ کړو خو سهار په سپېدو کي د خپله روح و خدای ته وسپارله ..... خدای دي دده روح ښاده لري ..... هغو وئیل چي ډېر ناوخته مو روغتون ته راوړی ..... په کار دا و چي وختي مو راوړی وای .

د دې اورېدلو سره سم وار کایا په چغو سر شي ..... دفعته په دا وخت کي یو څوک د دې پر سر داسي وار وکړي چي د دې تندی د وني سره ولګېږي ..... کله چي دا سترګي خلاصي کړي نو مخ ته ورته خپل څښتن پاپوش ولاړوي .

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

بې شرمي..... ماشوم ژاړي او تۀ کراره ويده
يې..... پاپوش د دې خبري سره سم د وارکا په سر چپلاخه
ورسره کړي.

وارکا سر و شوروي او بيا ځانگو ځنگول پيل کړي.....
بيا د هغې د خولې څه د الله هو لولو غږ راوړي.

په کوټه کې درېا خال او سوري داسي لکه چې وارکا ته سر
نبوروي..... لږ سات پس بيا هغه ټول خيالات د وارکا پر دماغ
قبضه وکړي..... او س بيا هغه د کيچر په ډک واټ (سرک)
ويني چې په هغه باندې د بوجيو والا خلگ په خواږه خوب ويده
دي..... د وارکا په زړه کې هم راشي چې داهم لږ سات د
دې خلگو په څير بايد چې ويده شوې وای خود دې مور
پليوگيويا د دې سره ده..... هغه دا په مخ پوري وهي.....
دوی دواړي د روزگار په لټون د ښار خواته رواني دي.
د خدای د پاره موږ ته يو څه خبر راکړی..... د خدای د
پاره زموږ مرسته وکړی.

د دې مور وهر چا ته لاس غزوي.

ماشوم دلته راوړه..... يو مانوسه غږ د دې تر غوږو
شي..... ماشوم دلته راکړه... بيا هغه غږ د دې په غوږو
ولگېږي..... تۀ اورې که نه بدبختي جینی...؟

په دې غږ وارکا جستته راوغورځي. هغه دا معلومول
غواړي چې قصه څه ده. نۀ هغه واټ (سرک) شته، نۀ د دې مور
او نۀ هغه خلگ د کومو چې د دې مور خبر غوښتی.... که څوک
شته نو د دې څښتنه، چې هغه هم و ماشوم ته د پيو (شېډو) د
ورکولو د پاره راغلې ولاړه ده.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

وارکا په دې انتظار ولاړه ده چې څښتنه ماشوم ته پټي ورکړي نو دا به يې بېرته ويده کړي.

له درېچو څه رڼا په گڅ کي پټه ښکاري..... په کوټه کي د جامو سوري او د رڼا خال هم په زېړرنگ اوږي.

لږ سات پس سهار شي.

دا واخله يو يې سه..... ټوله شپه يې ژړل..... داسي معلومېږي لکه کوډي چي په شوي وي.

وارکا ماشوم په ځانگو کي پرېاسي او د ځانگو ځنگول پېل کړي..... د رڼا خال او سوري تقريباً ختمې شوي دي.....، په کوټه کي يو داسي څيز هم نشته چي د دې پردماغ قبضه اوکړي..... خو دا ويډېدل غواړي.

وارکا خپل سرد ځانگو پر يوه څوکه کښېږدي..... هڅه يې دا وي چي خوب ورله رانشي..... خو چېري..... دهغې سترگي سره ورځي او وار په وار درنېږي.

وارکا په انگېټۍ کي کوټله واچوه..... هغه د دروازې څه د څښتن غږ واوري.

اوس نو وخت راغی چي وارکا د کورد کار د پاره ولاړه شي. هغه ځانگو پرېږدي او گودام ته منډه کړي. اوس هغه لږ خوشحاله ده ولي چي د بدن حرکت د خوب غلبه کموي.

په انگېټۍ کي د کوټلې داچولو پس هغه دا محسوسه کړي چي دهغې د مخ تازگي هم ورو ورو بحالېږي.

وارکا سما وار تود کړه..... د دې څښتنه پر دې غږ کړي.

وارکا زرزد لږگيو کوچني توکړې ماتول پېل کړي..... دې ته يې لاتراوسه اورنۀ دی اچولی چي يو تازه حکم يې ترغور شي.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

وارکا د څښتن غټ بوټان صفا کړه.

هغه غټ بوټان راواخلي او لاندي پر فرش باندي کښېني..... په دې سوچ کي چي څومره به ښه وای چي لږ سات د پاره په دې غټ بوټ کي مي سر ننه ايستلی وای او لږ خوب مي کړی وای.

يو دم بوټان لوی شي او په کوټه کي و دېوالو او چت ته ورسېږي..... د وارکا د لاس څخه برش ولوېږي..... خو هغه په هغه وخت سر ته څنډ ورکړي. خپلي سترگي خلاصي کړي او په کوټه کي و هر څيز ته داسي وگوري چي هغه د دې په سترگو کي حرکت ونه کړي.

وارکا پایي (سپړی) و مينځه.... داسي خيرني پایي چي گراک يې او وينني نوبه څه فکر کوي. زه خو په دې شرمېږم.... د څښتنې غږ يې تر غوږو شي.

وارکا د پایو (سپړيو) سره سره ټولي کوټي هم صفا کړي. د دويم سماوار د تودلو پس د کان ته منډه کړي..... دې ته هلته ډېر کار پروت دی..... د دې د پاره يوه يوه دقيقه قېمتي ده..... تر دې به بل تکليف ده کار نه وي چي په اشپز خانه (باورچي خانه) کي والوگانو (پټاټو) ته کښېني او هغه رېزه کوي.

د وارکا سربيا دروند شي..... والوگان (پټاټي) د دې په مخ کي نخا کوي. چاره د دې د لاسه ولوېږي..... په دې وخت کي د دې په غوږو کي د څښتنې غږ راشي چي د دې په څنگ کي ولاړه غږېږي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

ټوله ورځ جامې وینځل، لوبښي صفا کول، ډوډۍ او کتڅ
پخول د الوگانو (پټاټو) درېزه کولو غوندې تکلیف جن دی. کله
کله خوله دې کاره څخه تنگه واکا په وچه ځمکه ویده شي.

ورځ تېره شي.....

د درېچو څه د تیاره لیدلو سره سم واکا خپل د سر ټپکونه
ټینګ ونسي. هغه هم لکه یو چا چې تراشلي وي..... اوري
..... خو نټۍ چې ولي نه پوهېږي.

د ماښام تیارې د دې د پاره د خوب زېږی راوړي. خوله بده
مرغه لې سات پس مېلمانې راشي.

واکا سماوار تود کړه..... د دې څښتنه په جگ غږې
ته حکم ورکړي.

په اصل کې سماوار کوچنی دی..... د مېلمنو د پاره
پنځه شپږ واړه تودېږي.

واکا ورشه په منډه درې بوتله بئیر (شراب) راوړه.
واکا په دې خیال چې په منډه به خوب رانه وتښتي یوه تېزه
منډه واخلي.

واکا دودکا (د روسي شراب یو قسم) راوړه..... واکا د
بوتل د خلاصولو اوزار راوړه..... واکا دا جامونه خولې صفا
کړه.

خپراخه مېلمانې هم رخصت شي.... د کوټې رڼا ګل
کړي..... د دې څښتن او څښتنه دواړه د ویدېدو د پاره خپلي
کوټې ته ولاړ شي.

واکا ځانګو ځنګوه..... دا د څښتنې اخري حکم وي.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

د انگېټۍ په بخاری کي چمچماران بيا هغه بې سوره راگ
پېل کړي. د رڼا خال او د جامو سوري بيا د وارکا په مازغو قبضه
کول غواړي.

ويده شه زمال ليه ويده شه..... دا بيا هغه زمزمه پېل
کړي..... ماشوم په چغو شي. په ډېرو چغو سترې شي. وارکا
بيا هغه د کيچر ډک واټ (سرک) ويني. هغه د بوجيو والا
خلگ، خپل مور پليوگيويا او پلار يافين ويني..... هغه دا د
گرځه ډکه انځورونه ښه پېژني او ښه پرې پوهېږي..... خونيم
خوابي د دې لاس او پښې تړلي دي..... کوم چي د دې په زړه
يو بوج اچوي. هغه په دې نه پوهېږي چي دا کوم طاقت
دی..... د دې طاقت د ليدلو په هڅه کي دا شاوخوا
او گوري..... هغه هم په دې چي د ده له لاسه څخه ځان
خلاص کړي. خو بې فائدي..... اخر کار د دې لټون څخه تنگه
راشي. هغه د هغه وخت په لټون کي خپل ټول توان پکار راولي.

د رڼا خال او د جامو د سورو پرته هغه خپل د ښمن پيدا
کړي..... چي د دې د ژوند سکون د لاري ازغی و.
هو..... هغه ماشوم

هغه په خدا شي چي دومره اسانه کار د دې په خيال کي اول
ولي نه و راغلی.

د رڼا خال، سوري او چمچماران هم ورته په مسکي کي
متحرک شي.

دا خيال د وارکا په دماغ بالکل قابض شي..... د
چوکۍ څه راولاړه شي.... بغېر د سترگو د رپه يو مهم خيزته
گوري او په کوټه کي گرځي را گرځي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

هغه خوشحاله ده، او دا خیال د دې خوشحالي یو په دوه کوي. .... د لږ سات پس هغه چي د دې پښې او لاسونه یې تړلي دي. .... موجود نه وي.

د ماشوم د مرگه پس، خوب. .... خوب. .... خوب
د رڼا خال ته په مسکا شي. .... سترگي او د لاسونو
گوتي یې په رپیدو شي او کرار کرار د ماشوم د ځانگو خواته روانه شي.

د ماشوم د قتلولو پس دا فوراً په ځمکه پرېوزي. .... له
ډېره خوشحالی په خندا شي چي اوس به په ارامه خوب وکړي.
لږ سات پس هغه په خواږه خوب ویده شي.
د مرگ په خوب ویده شي. ....

بزرگ غویی

د نیل د سیند په غاړه یو ځوان بزگر خپل غویی
خړوو..... د دۀ د دې غویی سره بې کچه مینه وه..... دا
غویی د دۀ د روزی ذریعه او د ژوند ملگری ؤ..... دې
ځوان بزگر له لیرې خو خلک اولیدل چې د دۀ پر خوار روان
وو..... کله چې هغه نزدې راوړسېدل نو دا معلومه شوه چې
دوی د اوزیرس دیوتا (د لمر خدای) منونکي دي.....
کاهن (د دې عقیدې عالم) چې کله غویی ته پام شو نو د غویی
خوا ته راغی..... د هغه جائزه یې واخسته.....
غابونه یې ورو شمارل او بیا نابیره دا راغلي خلک په سجده
پرېوتو..... بزگر چې دا اولیدلو نو ځېران شو چې دا څه
کیسه ده؟ کله چې هغوی د سجدې را پورته شونو یې بزگر ته
او وئیل چې!

اې ځوانه! ته ډېر خوش نصیبه یې..... د لمر خدای
تاته یو بې نظیره (چې مثال نه لري) نعمت درکړی دی.....
تاته د بزرگ خدای غویی (ایبس) ملگریټیا حاصله ده.
زه ستاسو په خبره نه شوم پوه؟ بزگر په ځېرانۍ ورته
او وئیل.

موږ د بزرگ غویی ایبس خبره کوو کوم چې دا وخت له تا
سره دی.

لاکن د دې غویی نوم خو دا سو دی.

بچی! په خبره ځان پوه کړه..... ته نه گوري د ایبس د
تندي نور؟ د دې بزرگ غویی شجره نسب د زر پشته پس د لمر و

زړگی عليخېل

پردي ماشوم

خدای ته رسي..... موږ له ډېره مودې راهيسې د دې پسې
گرځېدو..... اوس د خدای شکر دی چې د ده دیدار مو
نصیب شو.

دا تاسو شته وایست؟ داسو د لمر د خدای اولاد نه شي
کېدای..... د ده موریوه عامه غواده، او د ده پلار اوس هم
زموږ په کلي کې ژوندی دی.

چپ شه بهې ادبه! زما د خیاله چې ځان نه دی درباندي
گران..... پام کوه که دي د بزرگ غويي ایبس په شان کې
گستاخي وکړه نو درته ښه به نه وي.

زه رښتیا وایم، داسو یو عام غویی دی..... تاسو خامخا
دی بزرگ گڼی.

ښه! نو ته په خبره سر نه خلاصوي، موږ بزرگ ایبس و تاته
نه پرېږدو، که د ځان خبر غواړي نو په پټه خوله له دې ځایه ولاړ
شه.

د دې خبرې سره سم کاهن (عالم) غویی روان کړو.....
بزگر چغي وهي چې داسو له مامه بیایاست، د ازماد روزی
وسيله او د ژوند ملگری دی.

د ایبس غويي غوچل یې د ناوې رنگه ښائسته کړی
ؤ..... د لمر خدای پخپله خپل په وړانگو د دې غوچل (چي
دا وخت عبادت خانه وه) ښائست یو په دوه کړی ؤ..... د
عبادت خانې عالم او نور ملازمان بزرگ غويي ته یې غسل
ورکوو.

کم بخت داسو هم په معتبره غوچل کې ولاړ داسي یې دې
خلکو ته کتل لکه چې دی دا پوښتنه کوي چې..... تاسو
زه چېرې راوستم؟

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

يو ملازم د پيو (شېډو) ډک لگن د دۀ په مخ کي
کېښودى..... داسو ټولي پئى (شېډې) چټي (صفا) کړې.
ملازم اووئيل! چي توبه خومره سيوک (وړى) غويى
دى..... ټولي پئى (شېډې) يې چټي (صفا) کړې.
د دۀ ملگري په خدا کي ورته اووئيل! چي ولي به يې نه
چټوي..... نوى نوى د لمرد خداى اولاد جوړ شوى
دى..... پخوانى عادت يې لا تر اوسه نه دى تللى.
ملازم په سنجيدگۍ سره! ياره اوس نو د دوى څخه څوک دا
پوښتنه وکړي چي د غويي عبادت کول د کوم ځاى عقل مندي
ده.

ملگري يې ورته اووئيل چي! وروره بله وار داسي خبره تر
خولي ونۀ باسي، که چا واورېدل نو خبر به دي نه وي.
ملازم بيا اووئيل! ناياره، دا واقعي د سوچ خبره
ده..... د دې قسمه عملياتو څخه ساده خلک خړه جوړول څه
معنا لري؟

يو عالم دا خبري اورېدلې، هغه د دوى څنگ ته راغى او په
ځواب کي يې ورته اووئيل! چي تاسو زموږ په مصلحتونو نه
پوهېږئ..... دا وخت نيم مصر زموږ په لاس کي دى.....
لوى لوى شاهان موږ ته باج (ټېکس) راکوي..... خبريې
دا ولي؟

ولي چي اولس توهم پرست دى..... که اولس راپورته
شي، د علم رڼا وي خورې کړي، جهالت ختم کړي نو په دوى او
موږ کي څه فرق؟

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

نو په دې زما خوږه وروره دا خبرې پرېږده، اولس بې وقوفه
کړه، په دې کې زموږ گټه ده.

ملازم پوښتنه ځينې وکړه! لاکن ما خو اورېدلي دي چې
کاهن اعظم (لوی عالم) په خپله د غويي د عبادت پرستۍ خاص
په حق کې نه دی؟

کاهن په ځواب کې ورته اووئيل!

زه په دې نه يم خبر، خو که داسې وي نو د هغه مازغه خراب
شوي دي..... هغه بايد چې له خپلې زمه واری، څخه لري
کړل شي..... داسې خلک د مصلحت او د ملکي مفاد
د ښمنان دي..... د هغه ختمول به د پرگټور
وي..... سبا جشن ايبس (د ايبس د زوکړې ورځ) دی،
موږ ته پکار دی چې د بزرگ غويي جلوس په دې درېي
راوباسو..... اولس په دهوکه کې ساتل تر دې ښه کار نشته.

په ښار کې جشن ايبس په دې جوش و خروش سره لمانځل
کېدی. سهار وختي داسو دې پر بنائسته بزرگ ايبس جوړ شوی د
عبادت خانې راووت..... د عقيدت مندانو يو سېلاب پرده
رامات شو..... دې پر وخت پس و جلوس ته دا موقع راغله چې
هغه روان شي..... د جلوس له مخه د عبادت خانې کاهنان (د
عالمان) په يوه نه پوهېدونکې ژبه يې ترانې وئيلې او روان
وو..... په کوڅو کې د پښې اېښودلو ځای نه و..... د کورو
پر بامونو ښځې او ماشومان ولاړ پر بزرگ غويي (داسو) باندي
يې گلان پاشل.

د داسو مالک (بزرگ) هم په دې ورځ د غوا (د داسو مور) د
خرڅولو د پاره ښار ته راغلی و..... هغه چې دا جلوس وليدو
نو د غوا سره يوې خواته او درېدو.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

داسو چي کله د دوی له څنگ سره تېرېدی نویې پر خپل مالک (بزرګر) او په موریې سترګي ولګېدې..... نابیره یې وروځ غاس تل..... کاهنانو (عالمان) د دۀ د نیولو ډېر کوشش او کړ..... خو هغه د دوی په لاس نه راغی..... بزګر د دۀ (داسو) د هر کلي د پاره ورمخ ته شو او په زګېروي یې ورته او وئیل!

تۀ څومره بد نصیبه یې داسو! خلګ تا خپل خدای جوړول غواړي او تۀ یې چي له ما سره مینه کوي، او پر خپل بزرګ ژوند باندي تۀ و هغه طبعي ژوند ته ترجیح ورکوي؟ کاهن چي کله دا واورېدل نو په چغو شو! د دې کافر سرور پرېکړی..... دی زموږ د خدای توهین کوي.

د عقیدت مندانو یو هجوم پر دۀ رومات شو..... که پولیس نه وایې نو دې خلګو به واقعي دی وژلی وای. پولیس دی د خلګو څه خلاص کړی او تهانې ته یې راوستی.

تهانه دار ورته وئیل!

پر تاد کفر الزام لګېدلی دی، تا بزرګ غویي ته د داسو په غلیظ نوم ورغږ کړي دي.

هو! د هغه نوم داسو دی، هغه زما غویي دی، دې خلګو زما غویي په بد ماشۍ له ما څخه راوستی.

تۀ بیا د بزرګ ایبس توهین کوي..... تهانه دار په غصه ورته او وئیل.

کومه خبره چي وه ما درته عرض کړه..... زۀ رښتیا وایم د دۀ نوم داسو دی.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

اې کم عقله هر ځای رښتیا نه وئیل کېږي.
نوته دا غواړې چې زه دلته درواغ او وایم؟
نا! خو بیا هم تاته دا حق نشته چې د نورو خلکو مذهبي
جذبات مجروح کړې.
دا نور څوک دي؟
موږ ټول، د دې ملت وګړي.
ولي زه د دې ملت وګړی نه یم؟
څه، څه دي او وئیل؟
تاسو مهرباني وکړې زما غویي ماته ځني راکړی.....
زه له دې ځایه ځم.
کم عقله کله چې د ملت خبره اوشي نو د هغه څه مراد یوه
خاصه طبقه، ستا رنگه غریب بزګر د ملت وګړی نه شي کېدای.
بزګريې د پولیس په حفاظت کې د کاهن اعظم (لوی عالم)
په مخ کې پېښ کړو..... هغه د څه سوال او ځواب پس
ورته او وئیل چې!
تا د حکمراني طبقې د جذباتو توهین وکړ..... دا تا
ښه نه وکړو.
ولي زما هیڅ جذبات نشته؟
ستا خبره هم پر خپل ځای ته پیک ده..... خواته دانه و
پکار چې تا دا خلګ مشتعل کړې وای.
ښه! نوته غواړې چې زه په څه خبر نه خبر د دوی په عقیده
یقین وکړم.
نا، زما ګرانه نا..... زه دانه غواړم..... زه وایم
چې دا ژوند د مختلفو خوندونه څه ډک شوی دی.....
باطل د زرګونو کلونو څه د انسان په زړه کې خپل ځای جوړ کړی

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

دی..... په دوی کي دومره صلاحیت نشته چي حق
وېژني..... که څوک د دوی له مخه د درواغو پرده لري
کول او غواړي نو دوی فوراً د هغه د سرد ماتولو پسې را روان
شي..... زه تاد دې ظالمانو بچ کول غواړم..... وایه
زه ستا څه مدد کولی شم؟

زه نه غواړم چي ته زما د پاره ځان و سختو ته مخامخ
کړې..... بزگور ته او وئیل.

زه د دې خود فربه ژوند څخه بېزاره شوم..... زه له
مرگه نه وېرېږم..... ولي چي وجدان او ضمير فتح کول
حقيقي ژوند دی.

د دې وئیلو سره سم کاهن اعظم (لوی عالم) خپله رسمي او
روایتي چپنه وباسي او یوې خواته یې وغورځوي..... بزگرد
ځان سره کړي او سیدها عبادت خانې ته ولاړ شي.....
کاهنان د بزگ اېبس ترانې وایي.

کاهن اعظم (لوی عالم) پر منبر ودرېږي او په اوچت غږ
خلک مخاطب کړي.

زما بچو! هغه وخت راغی چي زه نن ستاسو مخ ته د زړه
خبره او کړم..... د دې خبري سره یې حکم او کړ چي پردي
لري کړی..... د پردو په اخواد بزگ غويي (داسو) غوجل
وي، چېرې چي نور غويي هم تړل شوي وي..... داسو د ټولو
غوايو په منځ کي پریوه جگ ځای ولاړ وي..... کاهن
اعظم (لوی عالم) د ده خواته په اشاره او وایي چي!

دا داسو دی..... چي تر پرونه پوري یو عام غویي
ؤ..... او نن زموږ خدای دی.

زږگی علیخېل

پردی ماشوم

مورته پکار دی چي دده عبادت او کړو او دده قرب حاصل
کړو.

جذباتي کاهنانو کاهن اعظم (لوی عالم) و نورو خبرو ته
پرې نښودی..... د هري خوا څخه پر کاهن اعظم (لوی عالم
(باندي رامات شول.

بزگردې موقع څخه گټه ترلاس کړه او د هغه ځای یې ځان
اوباسو.

خو!

کاهن اعظم (لوی عالم) .....؟

پای

ماخذات

- (۱) افسانه؛ پرایه بچه.....فارسی لیکوال..... جلال آل احمد.....اردو ترجمه.....بزل حق محمود.....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۲) افسانه؛ ماں..... فارسی لیکوال.....جهانگیر جلیلی.....اردو ترجمه.....پروفیسر قاضی فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۳) افسانه؛ عاشق صادق..... فارسی لیکوال.....میر جعفر حجازی.....اردو ترجمه..... پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۴) افسانه؛ دم واپسی.....فارسی لیکوال..... مستوره افشار.....ماخذ کتاب.....مجله فارسی.....ستارگان سیاه
- (۵) افسانه؛ جهان، بوره، بوتل..... فارسی لیکوال..... علی دشتی.....اردو ترجمه.....پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۶) افسانه؛ لقب..... فارسی لیکوال..... سعید نفیسی.....اردو ترجمه..... حامد حسن قادری.....ماخذ کتاب.....ایرانی جدید افسانہ
- (۷) افسانه؛ خادمہ.....روسی لیکوال..... چخوف..... اردو ترجمہ.....سعادت حسن منٹو..... ماخذ کتاب.....روسی ادب کی شاہکار

پردی ماشوم
(۸) افسانہ؛ مقدس ییل.....فارسی لیکوال.....عبدالرحمن
فرامرزی.....اردو ترجمہ.....پروفیسر فضل حق محمود
(مرحوم).....کتاب.....محرم راز

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library